יודען, געדענקט די רדיפות אויף אייערע ברידער אין דייטשלאנד

Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem

NAJER FOLKSBLAT

פרייז 15 גראשען

היינט 10 זייטען

נייער פאלקסבלאט

№ 111	Łódź, Niedziela 14 maja 1933 r.	עלפטער יאהרגאנג	לאדז, זונטאג, י"ח אייר תרצ"ג	№ 111

Adres Redakcji i Administracji: Łódź, Piotrkowska 21, tel. 224-71. — אדרעס פון רעדאקציע און אדמיניסטראציע: לאדז, פעטריקאווער 21, טעל. 224-71

יודישע פעטיציע צום פעלקער-בונד

זאל נישט אנגענומען ווערען

גרויסע אויפרעגונג אין די יודישע קרייזען

גענף, 13. (יט"א טעלעגראפיש) ווי יט"א דער וואוסט זיך, האט דער געהערשט ביים פעלקער-בונד-סעקרעטאריאט א טענדענץ, נישט אנצונעמען די פעטיציע פון יודישען „קאלא" און פון דער יודישער רעפרעזענטאנץ אין טשעכאסלאוואקישען פארלאמענט וועגען שיצען די יודישע מינדערהייטען אין אויבערשלעזיען. דאס סעקרעטאריאט שטיצט זיך אויף פארמעלע טעמים, אז לויט דער דייטש-פוילישער קאנווענץ, דארף די פעטיציע אונטערגעשריבען ווערען פון די ארטיגע בירגער.

דער דאזיגער שטאנדפונקט האט ארויסגערופען גרויס אויפרעגונג אין די יודישע קרייזען, מחמת אין אזא ערנסטען מאמענט, דארף דער פעלקער-בונד נישט רעכענען מיט פארמאליטעטען, נאר מיט דער פאקטישער לאגע.

ווארשא, 13. (טעלעפאניש פון אונזער קארעספאנדענט) ווי מיר האבען שוין מיטגעטיילט האט די יודישע סיים-קאלא ארויסגעשיקט א פעטיציע צום פעלקער-בונד וועגען די יו"ש-פאלגונגען געגען יודען אין דייטשלאנד. אין דער פעטיציע ווערט צוו. אנדערען געזאגט: די דייטשע רעגירונג האט ארויסגעגעבען פארארדנונגען וועגען באזייטיגען די יודען פון געריכט, אדוואקאטור, מעדיצין און אוניווערזיטעטען. דעם 1. אפריל האט די היטלערישע פארטיי ביי דער מיטהילף פון פאליציי אדורכגעפיהרט א באיקאט-אקציע געגען יודישע געוועלבער, ארויסגעוואָרפען די יודישע בעאמטע, אנגעווענדעט טעראר — וואס שטעהט אין סתירה צו די פערפליכטענדע פארשריפטען און איז געגען דער גענפער קאנווענץ וואס איז געשלאסען געוואָרען צווישען דייטשלאנד און פוילען. דייטשלאנד האט זיך פערפליכטעט צו בעהאנדלען די מינדערהייטען אזוי, ווי די פערלאנגט אז די דייטשע מינדערהייט זאל בעהאנדעלט ווערען אין אנדערע לענדער, וואס איז אויך אנגענומען געוואָרען דורכ'ן פעלקער-בונד.

מיר, יודישע דעפוטאטען, פון פוילישען סיים פיהלען זיך בעליידיגט אין נאמען פון 3 מיט א האלבען מיליאן יודען און בעטען די פעלקער-ליגע אנצונעהמען די געהעריגע שריט.

אזא זעלבע פעטיציע האט אויך ארויסגעשיקט די יודישע רעפרעזענטאנץ אין דעם טשעכישען פארלאמענט.

די יודישע „קאלא" בעט אלע געזעלשאפטליכע ארגאניזאציעס אונטערצושטיצען טעלעגראפיש די פעטיציע פון „קאלא".

דער אויסערליכער פאליטיק און ענטוואפנונגס-פראגע. היטלער וויל בעסער די דאזיגע דעקלאראציע אפגעבן אין רייכסטאג, איידער אין גענף, כדי דער איינדרוק זאל זיין א שטארקערער. אין קאמוניקאט פון „וואלף"-ביורא ווערט געזאגט, אז צוליב די פיינדליכע ארויסטריטען געגען דייטשלאנד קען די רעגירונג נישט מעהר שווייגען.

גענף, 13 (ספ. טעל.)

דער דייטשער דעלעגאט אין גענף נאדאלני איז ארויסגערופען געוואָרען דורך היטלער'ן קיין בערלין. היטלער וויל זיך מיט איהם פערשטענדיגען פאר זיין רעדע אין רייכסטאג.

אויסערגעוועהנליכע זיצונג פון רייכסטאג

צונויפגערופען געווארען אויף היינטיגען מיטוואך

בערלין, 13 (ספ. טעל.)

דער רייכסטאג איז צונויפגערופען געוואָרען אויף מיטוואך, דעם 17. מאי אויף אן אויסערגעוועהנליכער זיצונג.

דאס פלוצלינגע צונויפרופען דעם רייכסטאג אויף אן אויסערגעוועהנליכער זיצונג האט געמאכט א שטארקען איינדרוק. אויף דער דאזיגער זיצונג וועט די רעגירונג אפגעבען אן ערקלערונג וועגען

ווען איך בין ראטשילד...

ווען איך בין ראטשילד... ווען איך בין... ווער פון אייך קען נישט דעם שיינעם מאנאלאג פון שלום-עליכם וועגען דעם גרויסען אביון, וואס חלומט וועגען ראטשילדס פערמעגען און דערציילט א הונגעריגער, א באקעטער וועגען אלץ, וואס ער וואלט געטון, ווען ער זאלט געהאט ראטשילדס פערמעגען, ראטשילדס מיליאָנען...

ווער פון אייך, קען נישט די פאלקס-מעשה וועגען א פאר-פאלק, וואס האט זיך מחמת דער קמצנות פון מאן צוליב י' געווינס צעקריגט צווישען זיך אזוי ווייט, אז ער"ש ז דער רב האט זיי בעדמוט אויסגלייכען. און געהאנדעלט האט זיך דא וועגען א געווינס, וועגען וועלכען זיי האבען געמיינזאם געחלומט און דער מאן האט נישט געוואָלט צוזאגען, אז ער וועט דין ווייב קויפען פערשידענע מלבושים...

די מעגליכקייט פון געווינען מיליאָנען האט אָבער אויפגעהערט צו ווערען א פאנטאזיע... אין שלום-עליכמס מאנאלאג פון דער פאלקס-מעשה, איז דער מיליאָן געווען בלויז א פראדוקט פון דער ריינער פאנטאזיע פון שרייבער אָדער א פראדוקט פון דער פאלקס-פאנטאזיע...

די 26-טען מלוכה-לאטעריע האט בעוויזען, אז דאס געווינען א מיליאָן האט אויפגעהערט צו זיין א פאנטאזיע... די באהעגסטע 27-טע מלוכה-לאטעריע גיט די מעגליכקייט צו געווינען 2 מיל יאן... פערטראכט זיך: צוויי מיליאָן גילדען... אין ציימען, ווען אפילו דער דאלאר האט זיך א האקעל-געטון — 2 מיליאָן גילדען...

שוין אין דער 1-טער קלאסען-לאטעריע איז דא די מעגליכקייט פון געווינען גרויסע סומעס... מען האט אויך נישט פערגעסען אן די מיטעל-געווינסען פאר די, וואס האבען נישט געהאט קיין מזל און האבען גארנישט געווינען... פאר די דאזיגע האט מען נאכ'ן פערענדיגען דאס ציהען די ערשטע קלאס, בעשטימט 40 טרייסט-געווינסען — יעדע צו 1000 גילדען. אין דער 5-טער קלאס וועט זיין 200 טרייסט-געווינסען יעדע צו 5000 גילדען און 1000 צו 500 גילדען.

די שאנסען זענען איצט גרויסע! די פאנטאזיע פון שרייבער און העלדען פון פאלקס-מעשות — קענען איצט רעאליזירט ווערען!...

בעקאנטמאכונג

יום א' פ' בה"ב ל"ג בעומר, 14 מאי, 6 אווענד, קומט פאר אין לאקאל פון תלמוד-תורה, לימאנאווסקיעגא 13

די יעהרליכע

אלגעמיינע פערזאמלונג

אויף וועלכע עס ווערען געבעטען צו קומען אלע מיטגלידער ווי אויך נישט-מיטגלידער.

יודען, קומט מאסענווייז, ווייל עס האנדעלט זיך וועגען די עקזיסטענץ פון דער ת"ת.

בעמערקונג: ביי א נישט-גענוגענדער צאהל מיטגלידער קומט די פערזאמלונג פאר אין צוויי-טען טערמין 8 אווענד.

די פערוואלטונג. 2529

מזל-טוב!

מיר ווינשען א הארציגען מזל-טוב אונזער חשוב'ן הויז-ווירט

ר' יהושע פישביין

צו דער חתונה פון זיין ליבע טאכטער פרל. ליבא פישבייז מיט ה' דוד רידזינסקי און דעם יונגען פאר א גליקליך צוזאמענלעבען.

די לאקאטארען

פון בזשעזשינער גאס 35.

פרנסה געזוכט

אוועקצוגעבען אן איינגעפיהרטע מלע-טשארניע אין צענטרום פון שטאט צו-ליב אפרייזען. ערקונדיגען זיך אין דער אדמיניסטראציע. 2546

אונזער זעהר חשוב'ן עהרען-פרעזעס, איינער פון די פונדאטארען פון אונזער אינסטיטוציע,

ה' יצחק אייזיק גראסלייט

צו זיין 60-יאהריגען געבורטסטאג ווינשען מיר, איהם און זיין פאמיליע, פיל גליק און אריכת ימים ושנים.

די פערוואלטונג

פון אינטערנאט פאר יודישע קינדער און פארמע

איז העלענובעק.

דאנקזאגונג.

דערמיט דריק איך אויס מיין בעסטען דאנק דעם ה' ד"ר י. לובימש כירורג-ארטאפעד, פאלודניאווא 9, פאר זיין אויסקורירען מיין 3-יעהריג טעכטערל אויף א קירצען פוס און היינט פיהלט זי זיך זעהר גוט און געהט מיט אלעמען צוגלייך. מיר ווינשען איהם ווייטערן ערפאלג אויפן מעדיצינישען געביט. מיט אכטונג

2537 ה. וו. פריימאן, בעלכאטאוו.

פאר

גאלד, בריליאנטן, ביזשוטעריע

און לאמבארד-קוויטעם

צאהלט די העכסטע פרייזען

איזידאר פיאלקא

פיעטריקאווער 7.

א גוט איינגעפיהרטע קאנפעקציע און שניטווארען-געשעפט מיט א גרויס שכנותדיג צימער, קאמפלעטער איינריכטונג אין בעסטען צענטרום פון שטאט אין דער נאהענט פון מארק איז פון זאפארט פון הויזווירט צו פערמיטען, עווענטועל מיטציבעטייליגען זיך אלס שותף. רעפלעקטאנטען קענען זיך מעלדען צום הויזווירט:

Johanna Abraham, Inowrocław, Farna 2, m. 6. 2534

אלע דארפען וויסען!

רעשטען

צום זומער סעזאן בעקומט איהר

פון די בעסטע קוואליטעטען ביליגער. מאטאשא-ווער און אנדערע נייעסטע - מאדערנסטע מוסטערען פון הערען- און דאמען-שטאפען

פאר מענער	מיט 30% ביליגער	פאר דאמען
אויף אנציגער, אויף פאלטענס. געדענקט דעם אדרעס	קומט און איבערציינט אייך!	אויף פאלטענס, אויף קאסטיומען. נור ביי

R. SZCZĘŚLIWY

5 נאוואמיעסקא 5, פראנט. 2. שטאק.

אונזער טיפסטען מיטגעפיהל דריקען מיר אויס אונזער פער-וואלטונגס - מיטגליד ה' אריה לייב וויינבערג צוליב'ן פריה-צייטיגען טויט פון זיין אונפער-געסליכע פרוי

נ"ע פייגע

אין דער געזעלשאפטליכער ארבייט זאלט איהר א טרייסט געפינען.

די פערוואלטונג

פון דאמע - מאגאזין-שניידער-מייסטער-פעראיין אין לאדזש פאמארסקא 53. 2545

אונזער טיפסטען ביילייד דריקען מיר אויס אונזער עלטסטען סטארשי פון צעך ה' אריה לייב וויינבערג, צוליבן טויט פון זיין אונפער-געסליכע פרוי

נ. ע. פייגע

די געזעלשאפטליכע ארבעט זאל אייך טרייסטען!

די פערוואלטונג

פון האנטוו.-שניידער-צעך אין לאדזש, פאמארסקא 53

קיין ארץ-ישראל

דעם 22 מאי

אינפארמאציעס טעגליך פון 1–10 בייטאג און פון 4–6 אין „תוצרת ארץ-ישראל"

לאדז, שרודמיעסקא 3. טעל. 193-42

אנאנסען

אין „נייעם פאלקסבלאט"

האבען א גרויסען ערפאלג!

סאַנקציעס געגען דײַטשלאַנד

זאָל אַנגענומען ווערען דורכ'ן פעלקער-בונד

פאָדערונג פון ענגלאַנד און פראַנקרייך

לאָנדאָן, 13 (ספּ. טעל.)

אין לאָרדען-הויז האָט דער קריגס-מיניסטער העלסהעם געהאַלטען אַ רעדע, אין וועלכער ער האָט זיך אָפּגעשטעלט אויף די דראָהונגען פון די דײַטשען צו פערלאָזען די ענטוואָפנונגס-קאָנפערענץ. אויב דאָס וועט געשעהען, האָט געזאָגט דער מיניסטער, וועט דײַטשלאַנד טראָגען די פולע פעראַנטוואָרטליכקייט. יעדער פרוב פון די דײַטשען זיך צו בעוואָפענען וואָלט בעדײַט, אַז זיי ברעכען דעם ווערסאַלער טראַקטאַט און וואָלט געמוזט דערפיהרען צו סאַנקציעס געגען דײַטשלאַנד וועלכע זענען פאָראויסגעזעהען אין ווערסאַלער טראַקטאַט, וועגען געבען דײַטשלאַנד דאָס רעכט זיך צו בעוואָפענען קען קיין רייד נישט זיין.

די שאַרפע רעדע פון קריגס-מיניסטער געגען דײַטשלאַנד בפרט דער אָפּזאַץ, אַז עס וועלען אין פאַל, ווען דײַטשלאַנד וועט זיך בעוואָפענען, אָנגעווענדעט ווערען סאַנקציעס, האָט געמאַכט אַ געוואַלדיגען רושם אין גאַנץ ענגלאַנד. נעבען באַלדווינען איז דער קריגס-מיניסטער העלסהעם דער אײַנפלוסרייכסטער פיהרער פון דער קאָנסערוואַטיווער פּאַרטיי. היינט וועט פאָרקומען אַ ספּעציעלע זיצונג פון ענגלישען קאַבינעט.

פּאַריז, 13 (ספּ. טעל.)

לאָרד סעסיל איז אין לאָרדען-הויז אַרויסגעטרעטען מיט אַ שאַרפער רעדע געגען דעם, אַז ענגלאַנד זאָל מסכים זיין, דאָס דײַטשלאַנד זאָל זיך בעוואָפענען.

לאָנדאָן, 13 (ספּ. טעל.)

היינט האָט אָפּגעהאַלטען אַ זיצונג דער ענטוואָפנונגס-קאָמיטעט ביים ענגלישען מיניסטאָרען-ראַט ס'איז אָנוועזענד געווען דער פּרעמיער, וויצע-פּרעמיער באַלדווין, קריגס-מיניסטער, אויסערן-מיניסטער און פלאָט-מיניסטער, ט'איז בעטראַכט געוואָרען די לאַגע וואָס האָט זיך געשאַפען צוליב דער אָבסטרוקציע פון דײַטשלאַנד.

דער קאָמיטעט האָט זיך אײַנגאַנצען סאָלידאַריזירט מיט דער ערקלערונג פון קריגס-מיניסטער לאָרד העלסהעם אין לאָרדען-הויז. די ענגלישע רעגירונג איז אין דער מיינונג, אַז די לאַגע איז רייף געוואָרען אָנצונעהמען בנוגע דײַטשלאַנד אַן ענטשיידיגע שטעלונג און זיי צווינגען צו פעריעפענטליכען די בעשלוסען פון דײַטשלאַנד.

אויב ס'וועלען אָפּגעוואָרפען ווערען די דאָזיגע פּאָסטולאַטען און די דײַטשען וועלען זיך אָנהויבען צו בעוואָפענען אויף אייגענער האַנד וועט ענגלאַנד זיין גרייט אַרויסצוטרעטען וועגען סאַנקציעס געגען דײַטשלאַנד לויט די בעשטימונגען פון ווערסאַילער טראַקטאַט.

צוליב דער דאָזיגער שטעלונג פון ענגלאַנד האָט דער דײַטשער אַמבאַסאַדאָר העש אינטערוויוירט ביים אַמעריקאַנער דעלעגאַט און איהם געבעטען צו פערמיטלען, פערזיכערענדיג, אַז דײַטשלאַנד וויל נישט איבעררייסען מיט דער גענפער קאָנפערענץ.

פּאַריז, 13 (ספּ. טעל.

די פּאַריזער פּאָליטישע קרייזען זעהען אין דער רעדע פון לאָרד העלסהעם אַן ענטפער אויפ'ן אַרטיקעל פון דײַטשען אויסערן-מיניסטער נייראַט, וואָס איז מיטגעטיילט געוואָרען די פּאַרשטעהער פון דער פּרעסע אין גענף.

פּאַריז, 13 (ספּ. טעל.)

אין צוזאַמענהאַנג מיט די בעשטימונגען פון דער ענגלישער רעגירונג האָט דער פראַנצויזישער אויסערן-מיניסטער פּאָל באָנקור ערקלערט „ענגלאַנד איז היינט מיט אונז, אויב צוליב דער עקשנות פון דײַטשלאַנד וועט די ענטוואָפנונגס-קאָנפערענץ נישט דערפיהרען צו אַן אַלגעמיינעם אָפּמאַך וועגען רעדוצירענדי ענטוואָפנונג, וועלען אָנהויבען חל צו זיין די מיליטער-בעשטימונגען פון ווערסאַלער טראַקטאַט.

גענעראַל-סעקרעטאַר פון דער יוד. פעדעראַציע איז לאָנדאָן

נעכטען אָנגעקומען קיין וואַרשע וועגען הילף פאַר די פּליטים פון דײַטשלאַנד

וואַרשאַ, 13 (י.ט.אַ. טעלעפאָניש)

קיין וואַרשאַ איז אָנגעקומען דער גענעראַל-סעקרעטאַר פון דער יודישער פעדעראַציע אין ענגלאַנד, קייזער. ער האָט לעצטענס בעזוכט דײַטשלאַנד, איצט איז ער געקומען קיין פּוילען וועגען דער לאַגע פון די יודישע פּליטים אין דײַטשלאַנד.

גאַנדהי וועט נישט אויסהאַלטען דעם נייעם תענית

לאָנדאָן, 13 (ספּ. טעל.)

פון באָמביי מעלדעט מען, אַז גאַנדהי'ס געזונד-צושטאַנד האָט זיך שטאַרק פערערגערט. ער פאַסט שוין דעם פינפטען טאָג. גאַנדהי רעדט נישט מעהר און האָט פערלוירען 8 קילאָ פון דער וואָג.

גראַף צעפּעלין פליהט קיין בראַזיל

ריאָ-דע-זשאַנעיראָ, 13 (ספּ. טעל.

די דײַטשע לופט-שיף „גראַף צעפּעלין" איז אַרויסגעפלויגען צו אַ רייזע איבער'ן אַטלאַנטיק קיין ריאָ-דע-זשאַנעירא.

דײַטשלאַנד האָט אַ מיליאָנען-אַרמעע

פּאַריז, 13 (ספּ. טעל.)

דער בערלינער קאָרעספּאָנדענט פון „מאַטען" האָט געשיקט זיין צייטונג אַן אַלאַרמירענדע ידיעה, אַז די דײַטשע מאָביליזאַציע-צוגרייטונגען זענען שוין פערענדיגט.

דער קאָרעספּאָנדענט שרייבט, אַז אין דײַטשלאַנד עקזיסטירט אַ פּרעכטיגער אַדמיניסטראַציע-אַפּאַראַט, וועלכער קען בעת אַ מלחמה תיכף אוועקשטעלען אונטער געוועהר אַ פילמיליאָניגע אַרמעע.

די רומענישע היטלעריסטען

דראָהען מ'ט יודישע פּאָגראָמען

בוקאַרעשט, 13. (ספּ. טעל.) די יודישע קהלה פון מעדיאַש (רומעניען)) האָט בעקומען אַן אויפפאָדערונג פון דעם ביוראָ פון דער דאָרטיגער נאַציאָנאַל-סאָציאַליסטישער אָרגאַניזאַציע, אַז זי זאָל תיכף אַרײַנטראָגען 50 טויזענד ליי, אויב נישט וועט געמאַכט ווערען אַ פּאָגראָם איבער דער יודישער בעפעלקערונג. די יודען האָבען דאָס איבערגעגעבען צו דער רומענישער פּאָליציי.

בוקאַרעשט, 13. (ספּ. טעל.) צוויי זשאַנדאַרמען זענען אַריין אין לאָקאַל פון דער אַנטיסעמיטישער, שוואַרצמאַהדיגער באַנדע „די אייזערנע גוואַרדיע" אין קאַיואַן, קריין סוצעוו, כדי דאָרט צו מאַכען אַ רעוויזיע. די זשאַנדאַרען זענען דורך דער אייזערנער גוואַרדיע פערוואונדעט און ענטוואָפענט געוואָרען.

די דײַטשע מיניסטאָרען אין ווין

האָבען געהאַט אַ נישט-פרײַנדליכע אויפנאַהמע

ווין, 13. (ספּ. טעל.) הײַנט האַלב 3 בײַטאָג זענען מיט אַן אַעראָפּלאַן אָנגעקומען די דײַטשע מיניסטאָרען קער'ל, פראַנק און פריק צוזאַמען מיט זייערע פאַמיליעס, ס'האָט זיי בעגריסט דער דײַטשער געזאַנדטער. די עסטרייכישע מאַכט איז רעפּרעזענטירט געווען נאָר דורכ'ן וויצע פּאָליצײַ-פּרעזידענט קובט, וועלכער האָט ערקלערט, אַז דער וויזיט פון די דײַטשע מיניסטאָרען איז נישט געוואונשען, דאָך ווײַל די עסטרײַכישע מאַכט זיכערען זייער לעבען. צוליב דעם וואָלט דער פּאָליצײַ-פּרעזידענט געבעטען דעם פּראָגראַם פון זייער וויזיט.

אויף די גאַסען דורך וועלכע די מיניסטאָרען זענען אַדורכגעפאָהרען איז געקומען צו צוזאַמענשטויסען צווישען די וועלכע האָבען געשריגען „זאָל לעבען היטלער" און די וואָס האָבען געשריגען „נידער מיט היטלער". אויף די שטאַטישע הייזער זענען אַרויסגעהאָנגען געוואָרען רויטע פענער מיט אויפשריפטען „זאָל לעבען די פרייהייט" ס'איז געקומען צו אַזעלכע שטורמישע סצענעס אַז די כאַר ליצײַ איז געווען געצוואונגען אויס מורא פאַר'ן לעבען פון די געסט, זייערע אויטאָס צו קירעווען דורך די זײַטיגע גאַסען. 60 פּערזאָן זענען אַרעסטירט געוואָרען.

פּאַר מאַגענליידנדע
ראַבאַרבער-וויין
אין פּרימאַ-קוואַליטעט
צו ביליגע פּרייזען
צו בעקומען אין ווײַנהאַנדלונג פון
E. SZYKIER
Północna 1, tel. 107-84.

אויגען - קליניק
מיט שטענדיגע בעטען פון
Dr. B. Donchin
פּיעטריקאָווער 90, טעלעפ. 221-72
נעהמט אָן שטענדיגע אויגען-קראַנקע (צוועק אָפּעראַציע א. ז. וו.), ווי אויך אַמבולאַטאָרישעס פון 9 ביז 1 און פון 4 ביז 7.30 אָוועגד.

Dr.
Wajnberg
ספּעציאַליסט פון לונגען- האַרץ- און סקלעראָז-קראַנקהייטען
ציגעל-גאַס 11. טעל. 126-02
נעמט אָן פון 9—10 פריה, 3—4 און 8—9 אָוו.

Gimnozjum i Szkoła Powszechna
I. KACENELSONA
ul. Zawadzka 43, tel. 179-51
אָנמעלדונגען פון נײַע שילער נעמט אָן די קאַנצעלאַריע טאָג-טעגליך פון 9 ביז 2 און פון 5 ביז 7 אָוועגד.
אין די אָנפאַנגס-קלאַסען זענען די פּרייזען רעדוצירט
ס ווערען אָנגענומען קינדער פון 4 יאָהר אָן.

ערשט קלאַסיגער
הערן-שניידער-אַטעליער
א. ח. קוטשינסקי
3 פּאָמאַרסקאַ 3
מאַכט בעקאַנט, דאָס צום פריהלינג- און זומער-סעזאָן פיהרט ער אויס פערשידענע בעשטעלונגען לויט די לעצטע מאָדעלען
צו צוגענגליכע פּרייזען
MISTRZ KRAWIECKI
A. Ch. Kuczyński
3 Pomorska 3

די נייעסטע מאָדעלען
פון זומער-שיך
און פּלעציאַנקעס
אין אַ רײַכען אויסוואַהל עמפּפעהלט
A. Ogórek
11 ZAWADZKA 11.

7 קלאַסיגע לעהר-אַנשטאַלט
„תחכמוני"
אין לאָדז, שיענקיעוויטשאַ 3.
די לייטונג פון „תחכמוני" מאַכט בעקאַנט, אַז אײַנשרײַבונגען פון נײַע שילער ווערען אָנגענומען אין אַלע קלאַסען ווי אויך פאַר ענטוויקעלטע קינדער פון 5 יאָהר אין A° (פּאָרבערײַטונגס-קלאַס).
די אַלע פאָרמאַליטעטען מיט דער שול-מאַכט ערלעדיגט די קאַנצעלאַריע פון שולע טעגליך פון 9 ביז 2 און פון 5 ביז 8 אָוועגד.
אַכטונג עלטערן!
דער „תחכמוני" צייכענט זיך אויס מיט זיין זאָרגפעלטיגער יודישער ערציהונג פון קינד.
דער „תחכמוני" האָט בעוויזען אין משך פון זיין ערשטען יאָהר פון זיין עקזיסטענץ אויסצופיהרען דעם ברייטען פּראָגראַם פון למודי-קדש און למודי-חול צו דער גרעסטער צופרידענהייט פון דער לייטונג און עלטערן.

היטלער קומט קיין לאנדאן

וועט מיט מוסאלינען בעטייליגען זיך אין דער ווירטשאפטליכער וועלט־קאנפערענץ

לאָנדאָן, 13 (יט"א טעלעגראַפיש) די צייטונג „סטאַר" פּערעפענטליכט אַ ידיעה אַז היטלער קומט קיין לאָנדאָן, וואו ער וועט צוזאַמען מיט מוסאָליני'ען זיך בעטייליגען אין דער ווירטשאַפטליכער וועלט־קאָנפערענץ.

אין יעדען פויער מוז פליסען „ריינ" אריש בלוט

פראיעקט פון פרייסישען יוסטיץ־מיניסטעריום

בערלין, 13 (יט"א טעלעגראַפיש) די „נאַכט־אויסגאַבע" טיילט מיט, אַז דאָס פּרייסישע יוסטיץ־מיניסטעריום גרייט צו אַ פּראָיעקט, לויט וועלכען יעדער פויער מוז זיין אַ דייטשער מלוכה־בירגער און אין זיינע אָדערען מוז פליסען ריין אַריש בלוט. דערמיט איז מען אויסען אונמעגליך צו מאַכען יעדער פּרוב פון יודישען לאַנדווירטשאַפט.

אלע פעלקער פון דער וועלט דארפען פראטעסטירען

געגען די ווילדע מעשים פון די היטלער־באנדעס

אפעל פון ועד הלאומי

ירושלים, 13 (י.ט.אַ. טעלעגראַפיש) דער ועד הלאומי האָט פּערעפענטליכט אַן אַפּעל צו אַלע פעלקער פון דער וועלט, זיי זאָלען פּראָטעסטירען געגען די יודען־פערפאָלגונגען אין דייטשלאַנד און צו שטיצען די יודישע נאַציאָנאַלע היים אין ארץ־ישראל. אין דעם אַפּעל ווערט געפאָדערט פון פעלקער־בונד, צו שאַפען אַן הלוואה פאַר די פליטים פון דייטשלאַנד.

היטלערישע טעראר־מעשים

פּאַריז, 13 (ספּ. טעל.) „הומאַניטע" לייקענט אָפּ די ווערסיע, אַז דער געוועזענער הויפּט פון דער דייטש־נאַציאָנאַלער פּראַקציע אין רייכסטאַג ד"ר אָבערפאָרען איז בעגאַנגען זעלבסטמאָרד. די צייטונג מעלדעט, אַז די פאַשיסטען האָבען איהם דערמאָרדעט.

ער איז דאָס געווען דער, — שרייבט די צייטונג — וואָס האָט געגעבען דער אויסלענדישער ליבעראַלער פּרעסע אַן אינפאָרמאַציע וועגען די פּרטים פון צוגרייטען די אונטערצינדונג פון רייכסטאַג. ער האָט צוזאַמענגעשטעלט אַ מעמאָראַנדום, וואָס אויף זיין סמך זענען אָנגעשריבען געוואָרען די סענסאַציאָנעלע אַרטיקלען אין „מאַנטשעסטער גאַרדיען".

היטלעריסטען פאדערן אז „דעראפ" זאל אפזאגן יוד. אנגעשטעלטע

מאָסקווע (יט"א) פון אַ צופעליגער קוועלע דערוויסט זיך דער מאָסקווער יט"א־קאָרעספּאָנדענט, אַז די היטלעריסטישע מאַכט האָט אויסגעשטעלט דער סאָוויעטישער פירמע „דעראָפ" אַ פאָדערונג, די זאָל דערווייטערען פון איהרע אַבטיילונגען אַלע אָנגעשטעלטע קאָמוניסטען און יודען.

„געהט צו אלדי רוחות"

אזא קבלת־פנים האט ראזענבערג געהאט אין ענגלאנד

לאָנדאָן, 13. (ספּ. טעל.) עס האָבען זיך נאָך מעהר פערשאַרפט די בעציהונגען אין צוזאַמענהאַנג מיט׳ן וויזיט פון היטלערס שליח ראָזענבערג אין לאָנדאָן. דער סאָציאַליסטישער „דיילי העראַלד" האָט היינט אָפּגעדרוקט אַגרויסען אַרטיקעל אונטער'ן קאָפּ „גיי צו אַלדי רוחות"!

אין דאָזיגען אַרטיקעל ווערט אַטאַקירט ראָזענבערג און היטלערס רעגירונג מיט די שאַרפסטע אויסדריקען. די גרויסע צייטונגען „דיילי עקספּרעס", „דיילי מייל", „ביר־קראָניקל" האָבען אויך אָפּגעדרוקט גרויסע אַרטיקלען אין צוזאַמענהאַנג מיט היטלערס אינטערוויאו פאַר דער פּרעסע אין וועלכע זיי דריקען אויס זייער עמפּערונג געגען ראָזענבערגן און היטלערס רעגירונג.

אויסלענדישע מעדיצין־דיפלאמען

זאל נישט נאסטריפיצירט ווערען אין פוילען

וואַרשאַ, 13 ספּ. טעל.)

די פוילישע פּרעסע טיילט מיט, אַז די צענטראַלע דאָקטוירים־קאַמער אין פוילען האָט זיך געווענדעט צו אַלע פוילישע אוניווערזיטעטען, אַז אין די נאָהענטסטע יאָהרען זאָלען נישט נאָסטריפיצירט ווערען קיין אויסלענדישע דיפלאָמע.

די נאציס פלאנען צו ערמארדען פראפ. פריץ האבער

אַנטווערפּען (יט"א) די היגע סאָציאַליסטישע צייטונג „דע פאָלקסגאַזעט" האָט בעקומען אַ פערטרויערליכע ידיעה פון דייטשלאַנד, אַז די נאַציס פלאַנען איינצופיהרען און אומצוברענגען דעם יודישען פּראָפעסאָר פריץ האַבער, וועלכער האָט זיך אָפּגעזאָגט פון דער לייטונג פון כעמישען דעפּאַרטאַמענט אויף דעם קייזער־ווילהעלם־אינסטיטוט און וועמעס דימיסיע איז נישט אָנגענומען געוואָרען. די „פאָלקסגאַזעט" פערזיכערט, אַז זי בעהמט אויף זיך די פולע פעראַנטוואָרטליכקייט פאַר דער ריכטיגקייט פון דער ידיעה, וועלכע זי וואָלט אין בעסערע צייטען געקענט געווייער פּרעציזירען און אָנגעבען דעם מקור.

ווי בעקאַנט, האָט פּראָפ. האַבער געשפּילט אַ זעהר בעדייטענדע ראָל אין דער פּראָדוקציע פון גאַזען אין דער מלחמה־צייט. די היטלעריסטען האָבען וואַהרשיינליך מורא, אַז פּראָפ. האַבער זאָל נישט פעררעטען סודות פון דער דייטשער כעמישער מלחמה־פּראָדוקציע.

היטלעריסטען פערכאפען די פראפ. פעראיינען אין דאנציג

ארעסטירט אנגעזעהענע סאציאליסטישע טוער

דאַנציג, 13. (ספּ. טעל.) דאָס הויז פון די פּראָפ. קלאַסען־פעראייניגען אין דאַנציק איז היינט דורך היטלעריסטען 2 בייטאָג בעזעצט געוואָרען און פאָליציי, וועלכע זענען געקומען צו פאָהרען אין דריי פאָליציישע אויטאָס און אין צוויי לאַסט־אויטאָס.

גלייכצייטיג האָבען בערך 200 פאָליציאַנטען אָפּגעצוימט דעם גאַנצען אַרומיגען געגענט, נישט אַרויסלאָזענדיג קיינעם און נישט אַריינלאָזענדיג קיינעם — אַפילו נישט צו זיך אין שטוב אַריין.

די היטלעריסטען האָבען זיך אויסגעשטעלט אויפ׳ן דאַך פון׳ם הויז, אַראָפּגענומען די סאָציאַליסטישע פאָהן, אויפגעהאָנגען אַ פאָהן מיט אַ האַקענקרייץ, און אָפּזינגענדיג דאָס בעקאַנטע „האָרסט־וועסעל־ליד", האָבען זיי דערקלערט, אַז זיי נעמען איבער דאָס הויז אין זייער בעזיץ.

פאַר׳ן בנין זענען געווען פערזאַמעלט עטליכע הונדערט דאַנציקער סאָציאַליסטישע אַרבייטער, וועלכע האָבען געוואָלט בעשיצען זייער הויז. די פאָליציי האָט זיי צעטריבען מיט גומענע שטעקענס. דער סאָציאַליסטישער דעפּוטאַט בריל, דער סעקרעטאַר פון די פּראָפ. פעראיינען קרייזער און דער רעדאַקטאָר פון דער סאָצ. „פאָלקסשטימע" שמאַמאַס זענען אַרעסטירט געוואָרען.

די סאָציאַליסטען האָבען בעצייטענס בעזייטיגט פון׳ם הויז די קאַסע און די בוך־פיהרונג פון די פעראיינען, אין שטאַט דרייען זיך אַרום פיל היטלעריסטען פון דייטשלאַנד, וועלכע זענען היינט אַהער אָנגעקומען אויף מאָטאָציקלען און אויטאָס.

דאָס אַרבייטער־הויז איז בעזעצט געוואָרען לויט אַן אורטייל פון דאַנציקער געריכט, וועלכעס האָט אָנערקענט, אַז די היטלעריסטישע פערכאַפּערס פון די פּראָפ. פעראייניגען אין דייטשלאַנד זענען היינט אויך די פול־בערעכטיגטע בעלעבאַטים פון די דאַנציקער פּראָפ. פעראיינען.

אַ מחנה היטלעריסטען האָט זיך בעוויזען פאַר׳ן הויז פון דער סאָציאַליסטישער „פאָלקסשטימע", וועלכע זיי האָבען געוואָלט בעזעצען. פאַר׳ן הויז זענען געווען פערזאַמעלט פיל אַרבייטער צוליב וואָס די היטלעריסטען זענען דערווייל אָפּגעטרעטען, אָנזאָגענדיג אַז זיי וועלען אינגיכען צוריקקומען. די רעדאַקציע און אַדמיניסטראַציע פון דער „פאָלקסשטימע" זענען געשלאָסען.

דאַנציק, 13. (ספּ. טעל.) נאָך אַן אינטערווענץ פון קאָמיסאַר פון דער פעלקער־ליגע ראָסטינג איז אַראָפּגענומען געוואָרען פון די פערכאַפּטע פּראָפעסיאָנעלע פעראיינען די היטלערישע פאָהן. ס׳זענען אויך בעפרייט געוואָרען די אַרעסטירטע סאָציאַליסטישע טוער.

!!!

„דער רוף פון קערפער"

אונטער דעם דאָזיגען נאָמען הויבט זיך אָן די טעג צו דרוקען אין

„נייעם פאלקסבלאט"

אַ נייער העכסט־סענסאַציאָנעלער ערטאָטישער ראָמאַן.

„דער רוף פון קערפער"

דאָס איז איינער פון די מערקווירדיגסטע ראָמאַנען פון אונזער רעטענישפולער צייט.

דער דאָזיגער אויסערגעוועהנליך־שפּאַנענדער ראָמאַן איז אַ זעלטענער דאָקומענט, און אַ וואונדערליכע שילדערונג פון אַ קרישטאָל־ריינער פרויען־נשמה, וואָס איז בלב ובנפש פערליבט אין איהר שיינעם, געזונדען און רייכען מאַן, און דאָך טרייבט איהר דער פינסטערער, פעיבערגנער אינסטינקט צו ווערען אַן אויסגעלאַסענע פרוי, און צו גיין אַנדינגען זיך אין אַ ביליג שאַנד־הייזעל.

* *

די טעג הויבט זיך אָן אין דעם

„נייעם פאלקסבלאט"

צו דרוקען דאָס ווערק:

„דער רוף פון קערפער"

!!!

לאדז, 14 מאי 1933

„נײער פאלקסבלאט"

לאדז, 14 מאי 1933

אין יענעם און אין דעם פאל

פארוואס איז דער פראטעסט אזוי נישט דעצידירט?

אין פראגרעסיווען פוילישען וואכענבלאט „עפאקא" איז אפגעדרוקט א אינטערעסאנטער ארטיקעל א.ד.ב. „דער אונטערשלאג פון הומאניטאריזם" דער מחבר פון ארטיקעל פר' האלינא קראהעלסקא שטעלט די פראגע: פארוואס איז פערהאן אזא אונטערשיד ביים איינאפעאישען הומאניטאריזם אין דער בעציהונג צום באלשעוויזם און צום היטלעריזם? די באלשעוויסטישע איבערקעהרעניש האט געקאסט זעהר פיל מענשליך בלוט פיין און ליידען און דאס האט בעוואויגען די מלוכות ארויסצוטרעטען „אין שוץ פון הומאניטאריזם" און אונטערנעהמען בעוואפענטע אינטערווענציען געגען די סאוויעטען. אויב די אינטערווענציען האבען נישט געהאט קיין ערפאלג, איז דאס זיכער נישט די שולד פון די אינטערווענצען. ווען די אינטערווענץ אויף די פראגע טען איז דורכגעפאלען זענען געקומען יאהרען פון איזאלאציע, ווען רוסלאנד איז געווען אפגעשניטען פון דער איבעריגער וועלט ווירטשאפטליך, קולטורעל און פאליטיש. שפעטער, ווען די סאוויעטען האבען אונטערגענומען גרויסע אויפבוי-ארבייטען האט אויך נישט אויפגעהערט די בלאקאדע, די ציווילזירטע וועלט האט זיך בעמיהט מיט אלע מעגליכקייטען צו קאמפראמיטיר'ען די סאוויעטען און איינרעדען די מאסען, אז דאס וואס ווערט אין רוסלאנד געטון, איז גארנישט ווערט.

וואו איז איצט דער הומאניטאריזם לאזונג וואס איז זיין נאמען איז געפיהרט געווארען אזא הארטנעקיגער קאמף געגען באלשעוויזם? פרעגט דער אויטאר און ענטפערט:

זעכצעהן יאהר נאך לעבינען פיהרט היטלער דורך אין דייטשלאנד נישט קיין איבערבוי פון דער געזעלשאפטליכער ארדנונג, נאר פערקעהרט, ער שלעפט צוריק די ארדנונג, ער האמעוועט די ענטוויקלונג פון פאליטישען און געזעלשאפטליכען גע־דאנק. אלע ווידערשפעניגסטע צום רעזשים ווערען אין דייטשלאנד בלוטיג און רוקזיכטסלאז דערשטיקט. די אפעראציע ווערט ווידער דורכגעפיהרט אויפ'ן חשבון פון פערניכטעטע מענשליכע עקזיסטענצען, פון מענשליך בלוט, פון פיין און ליידען. די דעקלאראציע פון היטלער'ן וועגען פלאן פון סאציאליזיר'ען די פראדוקציע, וועגען קאמף געגען דער גיריגקייט פון די קאפיטאליסטען, וועגען דער שטרעבונג איינצופיהרען א גערעכטע פערטיילונג פון דער געזעלשאפטליכער איינקונפט, פאלט אפ באלד אין ערשטען טאג, ווי היטלער איז נאר געקומען צו דער מאכט: היטלער ווערט אונטערשטיצט דורך דעם דייטשען גרויס-קאפיטאל און אינדוסטריע, און דורך דער גאנצער אלטער רעאקציע.

און דא קומען מיר צום מאמענט, וואס אינטערעסירט אונז צומייסטענס: ווי אזוי רעאגירט די גאנצע וועלט אויף די אויפטוען פון היטלער'ן?

פון הומאניטארען שטאנדפונקט איז דא לכל הפחות אזוי פיל מאטיווען זיך צו עמפער'ען און צו פראטעסטיר'ען און צו ענערגישטער אינטער־ווענץ ווי אמאל אין רוסלאנד; מענשען ווער'ען געמארדעוועט אהן געריכט, ווערען טערארי־זירט אויף א שענדליכען אופן, מען פייניגט די געפאנגענע מיט פראבעס פון טויט. מען ווענדט אן ראפינירטע שרעקליכע מעטאדען פון פערהער'ען די ארעסטירטע און פון די בעשולדיגטע אין אנטקעגנשטעלען זיך דעם רעזשים. דארט איז אמאל גענוג געווען דער „בורזשויסקער" אויסזעהען כדי צו פערפאלגען דעם מענש דא איז איצט גענוג די פארם פון דער נאז, אהער דאס רעדען פויליש אויף דער גרעניץ פון פוילען אז מען זאל שיסען, שלאגען, מארדען.

און די פערברעכענס געגען דער קולטור? דארט האבען באנדעס פוילער'ים און זעלנער פער־ברענט אלטע זאמלונגען פון קונסט-ווערק און פון ביכער אויף די פריצישע הויפען, און דא? דא ווע־רען ביכער פון יודישע מחברים פערברענט אין א טאג וואס איז פריהער בעשטימט פאר דעם גאנצען לאנד, די גאנצע וועלט ווייס וועגען דער געשיכטע מיט איינשטיינען, א געלעהרטען מיט א וועלט-רוהם.

אט דער פערגלייך איז גענוג, כדי זיך צו שטעלען די פראגע: פארוואס איז אין דאזיגען דייטשען היטלעריסטישען פאל די רעאקציע פון פרא־טעסט און פון עמפערונג מצד דער גאנצער ציווילי־זירטער וועלט אזא אונבעהערט שוואכע, שרעקעוו־דיגע, דעליקאטע, אונדרייסטע, נישט דעצידירטע? פארוואס אזוי פיל וואקלונגען? צי זאל מען ארויס־טרעטען? וויפיל פארבעהאלטען, שוועריגקייטען, אזוי פיל פראגען: צי קאן מען פראטעסטירען, אויב מען האט אפגעריסען די אויער'ען און אויסגעשטאכען די אויגען ביי א יוד, א בירגער נישט פון מיין לאנד, נאר פון דיין לאנד? צי וועט דאס זיין א ריכ־טיגער שריט, א דיפלאמאטישער, א פאליטישער? צי קאן מען אזוי ווייט איינגעהן אין די אינער־ליכע ענינים פון א פרעמד לאנד? צי דארף מען נישט פריהער דאקומענטאל אונטערזוכען צי די מאר־דען און גוואלד-טאטען זענען בעגאנגען געווארען בלויז איבער ענגלישע אדער אויך איבער פראנצוי־זישע יודען? וא.א.וו.

דער הומאניטאריזם וועלכער האט אזוי הויך געשריען [illegible] פאר'ן לאנג יאהרען איבער די רוסישע ענינים, [illegible] מיט א [illegible].

די זיצונג פון ענגלישען פארלאמענט אויף וועלכער [illegible] פון אלע [illegible] פון היטלעריזם [illegible]

דעלט געווארען און אין א ביישפיל פאר די אנדערע פארלאמענטען, עפעס איז אין דער וועלט מיט'ן דא־זיגען פארלאמענטארישען הומאניטאריזם נישט אין ארדנונג.

פון הינטער די דונגע'ן פון עמפערונג פון הינטער די וואקלונגען קוקט ארויס דער אונטער־שלאג פון הומאניטאריזם.

ווייל דער הומאניטאריזם האט זיך געשטעלט אין דינסט צו די אינטערעסען פון אינטערנאציאנא־לען קאפיטאל, ווען די באלשעוויקעס האבען אנגע־ווענדעט טערא' אין זייער לאנד לגבי די בעזיצענדע שיכטען, דאן האט מען גערופען צו אן אלגעמיינעם קרייץ-צוג, מען האט אונטערגענומען פערשידענע לאקאלע קרייצצוגען אין נאמען פון ציוויליזאציע, פון קולטור, פון מענשליכע רעכט, אבער איצט ווען היטלער ווענדט אן טערא' לגבי יודען, קאמוניסטען סאציאליסטען און פוילישע ארבייטער פון גרעניץ געביט, ווען אפען פאר דער גאנצער וועלט זאגט ער אן, אז ער וועט זיך בלוטיג אפרעכענען מיט אלע, וואס וועלען זיך נישט אונטערווארפען זיין מאכט, איצט דרייט ער זיך ארויס, דער פאלשער הומאני־טאריזם, וואס העלפט מיט דער געזעלשאפטליכער רעאקציע, ער רוקט ארויס פארבעהאלטען, דיפלא־מאטישע אורזאכען, אזעלכע און אנדערע...

פארוואס? ווייל היטלער איז א ווערקצייג פון דייטשען קאפיטאל, וועלכער זעהט אין אים די איינ־ציגע פלוסען פון דאזיגען בלוטיגען דעמאגאג א גוט מיטעל צו דערשטיקען די רעפארמאטארישע און רעוואלוציאנערע סאציאלע שטרעבונגען. דאסזעלבע זעהט אין היטלער'ן נישט בלויז דער דייטשער קא־פיטאל.

אט דאס איז דער מקור פון די צוויי מאסען אין דער אפשאצונג פון באלשעוויסטישען און היטלערי־סטישען טערא', אט דאס איז דער אמת'ער גרונד פארוואס דער אלוועלטליכער הומאניטאריזם רעא־גירט נישט אלצאיינס און בעאבייס אויף אן אנדער אופן די עפענטליכע מיינונג. דאס איינזעהען אט דעם אונטערשיד האט א גרויסע בעדייטונג פאר פוילען, וואס איהר גוטע צוקונפט איז אפהענגיג פון איבערבוי פון דער געזעלשאפטליכער ארדנונג אויף אזא אופן, אז דאס זאל ענטשפרעכען די אינ־טערעסען און די נויטען פון דער גרעסטער מעהר־הייט פון פאלק.

דער בעזוך פון היטלערס שליח אין לאנדאן

האט נאך מעהר קאמפראמיטירט דעם איצטיגען דייטשען רעזשים

נאך דער געהעכפולער דעבאטע אין ענגלי־שען פארלאמענט דעם דרייצענטען אפריל ד. י. ווען אלע פארטייען האבען איינשטימיג פעראורטיילט די בארבאריזען-הערשאפט פון היטלעריסטישען רע־זשים, האט די ענגלישע עפענטליכע מיינונג ווידער געהאט א געלעגענהייט זיך ארויסצוזאגען און זעל־בען זיך וועגען דער ממשלה פון די היטלער-אוצעס די געלעגענהייט האט געגעבען דער בעזוך פון פאק־טישען פיהרער פון דער איצטיגער דייטשער אויסער־ליכער פאליטיק, דעם באלטישען באראן אלפרעד פאן ראזענבערג, וועלכער איז געקומען קיין לאנדאן אין שליחות פון „פיהרער" כדי צו פיהרען געשפרע־כען מיט די ענגלישע מלוכה-מענער. ראזענבערג האט געהאפט געווינען ענגלאנד פאר היטלער'ן, אדער יעדענפאלס אפשוואכען דעם פאטאלען איינ־דרוק, וועלכען עס האט געמאכט ביז איצט די הערשאפט פון האקענקרייץ. אבער די מיסיע פון ראזענבערגן האט נישט נאר נישט געבראכט קיין שום פאזיטיווע נוצען פאר'ן היטלעריזם, נאר פער־קעהרט, זי האט נאך געבראכט שאדען. דאס האט געגעבען די געלעגענהייט דער ענגלישער עפנטלי־כער מיינונג ווידער צו דערמאנען אלע מעשים פון היטלעריזם פאר די קורצע וואכען פון זיין שטיין ביי דער מאכט. בפרט ווייל דאס קומען פון ראזענבערגן איז צונויפגעפאלען מיט דעם פער־ברענען ביכער פון די בעסטע שריפטשטעלער און געלעהרטע, אזא זאך, וועלכע עס קאן ביישט בעגריי־פען קיין שום בארמהאלער איראפעער. דער וויזיט איז אויך צונויפגעפאלען מיט דעם ארטיקעל פון בוראטן, דעם היטלעריסטישען מיניסטער פאר אויס־לענדישע ענינים, וועלכער האט אויפגעדעקט פאר דער וועלט די בעוואפנונגס-פלענער פון איצטיגען דייטשלאנד און די געפאהר פאר'ן שלום, וועלכע די „נאציאנאלע רעוואלוציע" שטעלט מיט זיך פאר.

עס איז דעריבער פערשטענדליך, וואס דער וויזיט איז בעגלייט געווארען פון א רייה פאקטען, וועלכע ווייזען די בעציהונג פון ענגלאנד צום היט־לעריזם און וועלכע האבען זיכער קיין ענטציקונג אין דייטשלאנד נישט ארויסגערופען, אויף וויפיל באטירליך מען ווייס בכלל אין דייטשלאנד, וואס עס קומט פאר אין דער וועלט. דער ענגלישער אויס־סערן-מיניסטער סער סיימאן א שטייגער האט אויף אן אנפראגע אין פארלאמענט וועגען בעזוך פון הער ראזענבערג, געענטפערט אז ער האט דעם גאסט נאר אין קורצע ווערטער מיטגעטיילט, וואס מען דענקט אין ענגלאנד וועגען די לעצטע געשעהענישען אין דייטשלאנד. די פרעסע האט דעם שליח אויפגענומען ממש פיינדליך, ווער רעדט שוין וועגען דעם גרויסען בלאט פון דער לייבאר-פארטיי, „דיילי העראלד", וועלכער האט אויפ'ן ארייעס פון ראזענבערגן גע־בראכט אן ארטיקעל, אונטער א קאפ, צו וועלכען מען דארף מעהר גארנישט צוגעבען: זאל ער גיין צום טייוועל"!

די ענגלישע געזעלשאפט גופא האט געגע־בען איהר אויסדרוק פון ענטציקונג פאר'ן בעזוך פון ראזענבערג'ן אין דער טאט פון קאפיטאן סירס, וועלכער האט אראפגענומען דעם קראנץ, וואס דער גאסט האט געהאט געלייגט אויפ'ן קבר פון אונבעקאנטען זעלנער און האט אין געריכט זיין האנדלונג ערקלערט דערמיט, אז דאס וואס קומט איצט פאר אין דייטשלאנד איז אן אומקעהר צו יענע צייטען און יענער פאליטיק, וואס האט געבראכט צום טויט פון מיליאנען מענשען אויף די שלאכט-פעלדער, אז דער קראנץ פון היטלערס א שליח איז א שענדונג פון אנדענק פון אונבעקאנטען זעלנער.

די עמפערונג געגען היטלער'ישען רעזשים איז אלזא נאך מעהר געשטיגען, בפרט אין צוזאמענהאנג מיט די געשעהענישען אין זשענעווע מיט דער האל־טונג פון דער דייטשער דעלעגאציע, וועלכע שטרעבט אויפצורייסען די ענטוואפנונגס-קאנפערענץ. די עמ־פערונג זוכט אן אויסוועג און אויב עס זאל זיין אמת אין ידיעה, וועלכע איז איצט געקומען פון לאנ־דאן, קאן דאס האבען א גרויסע השפעה אויף דער ווייטערדיגער ענטוויקלונג פון דעם היטלעריסטישען רעזשים: עס האלט דהיינו דעריבער, אז אין ענגלי־שען פארלאמענט זאל איינגעטראגען ווערען א פארשלאג וועגען בלאקיר'ען דייטשלאנד, דאס הייסט פערמאכען ענגלאנד איינגאנצען פאר דעם דייטשען עקספארט און נאך ווייטער: מען שמועסט וועגען סאנקציעס, וואס זאלען אנגענומען ווערען דורכ'ן פעלקערבונד, אויב דייטשלאנד זאל טאקע, ווי דאס האט אנגעזאגט פאן נויראט, ברעכען דעם ווערסאי־לער טראקטאט און זאל זיך בעוואפענען מעהר, ווי דאס איז איהר דורכ'ן טראקטאט ערלויבט. מען דארף געדענקען, אז דער ארטיקעל פון נויראטן, וועלכער האט אנגעזאגט, אז דייטשלאנד וועט פער־גרעסער'ן די בעוואפנונגען, נישט קוקענדיג אויפ'ן אויסגאנג פון דער ענטוואפנונגס-קאנפערענץ האט אין זשענעווע, וואו עס ווער'ען געמאכט ריזיגע אנ־שטרענגונגען די קאנפערענץ צו ראטעווען, ארויסגע־רופען א גרויסע פערביטערונג ביי די פארשטייער פון אלע דעלעגאציעס.

דער אומקעהר צו יודיש

אלס רעזולטאט פון די יודען-רדיפות

די ידיעה וועגען דער נייער יודיש-בעוועגונג אין אמעריקא אין שייכות מיט די היטלער-רדיפות אין דייטשלאנד מאכט אין פלוג א קאמישען רושם און פעליעטאניסטען מיט בייזע כוונות וועלען אוודאי דא געפינען א ביסעל חוזק-שמאך.

אבער די קאמישקייט קומט נאר דערפון, וואס מיר זענען נישט געוואוינט צו בעטראכטען יודיש פאר א נאציאנאליזירענדיגען פאקטאר. ווען עמיץ זאל, למשל זאגען, אז די היטלער-רדיפות האבען פערשטארקט די ציון-בעוועגונג, וועט אפילו דער פערביסענסטער געגנער פון ציוניזם דערפון נישט חוזק מאכען, ווייל דערצו איז מען געוואוינט.

און ס'איז אפשר טאקי א ביסעל ריזיקאליש אנצונעמען, אז די אמעריקאנער באיעס וועלען איצט אנהויבען צו לערנען יודיש, רעדען און ליי־ענען יודיש מיט מעהר חשק, ווייל די דייטש־רעדענדיגע יודישע יוגענד אין דעם היטלער-לאנד האט געקריגען אזא מוראדיגען קלאפ. עפעס זעהט זיך נישט דער דירעקטער שליאך, וואס פיהרט פון דער קאטאסטראפע אין דייטשלאנד צום דאזיגען בעוואוסטזיין אין אמעריקא און אנדערש-וואו.

לאגיש און ראציאנאל איז אבער דער יסוד פונ'ם דאזיגען געדאנק, וואס בעשטעהט אין דער פארמול, אז יודען דארפען זיך ארומקוקען צו פערפעסטיגען דעם גייסטיגען לעבען אין דער דיאספארע. פונקט ווי מענשען פערקיטעווען די שויבען און פערשטאפען די שפארונעס, כדי דער ווינט זאל אין שטוב נישט אריינבלאזן.

ווען די דייטשע יודען וואלטען פאר די לעצטע הונדערט יאהר [illegible] [illegible]

נער צום אנדערען, זיך מתחתן געווען צווישען זיך, געהאנדעלט איינער מיט'ן אנדערען, וואלט איצט די קאטאסטראפע פאר זיי געווען ווייניגער שעדליך.

דאס הייסט נישט, אז יודען האבען געדארפט ווייטער בלייבען אין געטא, איגנארירענדיג די בע־קוועמע פאליטישע און בירגערליכע פרייהייטען. דאס הייסט, אז יודען האבען געדארפט געפינען דעם סינטעז צווישען „יהודי" און „אדם", לויט'ן אויסדרוק פון יל"ג, די מיטעל-ליניע, אויף וועלכער מ'קען זיך ארייפאסען אין עפענטליכען פרייען לעבען, נישט ווערענדיג אפגעפרעמדט צום אייגע־נעם פאלק.

אויב מיר חזר'ן כסדר איבער, אז א יוד קען זיין א גוטער בירגער פון דעם לאנד און צוגלייך א גוטער יוד, דארפען מיר זיך נישט אפשטעלען אויף טעארעטישער בעגרינדונג, נאר מיר מוזען עס פראקטיש פערווירקליכען.

דאס איז גילטיג פאר אלע לענדער, וואו יודען לעבען אין גרויסע קיבוצים און געניסען פון פאליטישער גלייכבערעכטיגונג.

יודען מוזען פערפעסטיגען די נאציאנאלע אינסטיטוציעס. אויסבויען א יודיש לעבען, כדי צו דאבען א פעסטערען אנשפאר ביי אלע מעגליכע נאציאנאלע קאטאסטראפעס.

און איינע פון די נאציאנאלע אינסטיטוציעס, וואס דארפען פערפעסטיגט ווערען, איז אומבעדינגט דער יודישער לשון.

פ. ס.

* * *

צו די אויבדיגע אויספיהרונגען [illegible] [illegible]

מאל נייע פרעטענזיעס צו די יודען (פארוואס זיי זענען ווייניג ענערגיש אין זייער פראטעסט, פאר־וואס זיי רייסען זיך נישט ארום מיט די ארטיגע רייטשען, וואס וואינען אין פוילען) איז איצט ארויס מיט דעם פראיעקט, אז יודען דארפען זיך אפזאגען פון יודיש, ווייל דאס איז א דיאלעקט פון דייטש. עס גייען דערביי די געוועהנליכע חכמות און ליצנות איבער יודיש וועלכע מען איז געוואוינט צו הערען פון יעדען האלב-אינטעלי־גענט און גאנץ עם-הארץ וועגען יודיש אלס שפראך. פאר די „פיינהערער פון „איל. קור." איז יודיש דאס לשון „וועלכעס זיי ווילען נישט הע־רען", אזוי הייסט דער ארטיקעל וועגען דעם ענין, אלזא זאלען די יודען אויסנוצען די געלעגענהייט און באדאי בלויז צוליב אונזער „נעטרייען פער־בינדעטען" אין דעם קאמף געגען איצטיגען דייטש־לאנד אויפהערען צו רעדען יודיש.

די טרחא פון „קוריערעק" איז אומזיסט. די עמפערונג פון די יודען געגען די מעשים פון היטלערן און זיינע לייט איז טאקע אונגעהויער אבער דאך נישט אזוי גרויס, אז זיי זאלען אנ־הויבען צו פאלגען די עצות פון קראקאווער העק־בלאט, דאס הייסט צו שלאגען מיט דעם איי־גענעם קאפ אין דער וואנד ארייין.

DOKTOR

H. WOŁKOWYSKI

צעגעלניאנע 4, טעל. 216-90

ספעציאל-ארצט פאר הויט- און ווענערישע קראנקהייטען, מענער-שוואכע. אלע ארט אנאליזען, עלעקטראטעראפיע, בעהאנדלונג מיט קווארץ-שטראהלען.

נעמט אן פון 8-2 און פון 9-5 אווענד.

בעזונדערע-ציממער פאר פרויען.

גרויסען פון דער הויפטשטאט

ווען די דייטשען האבען באמבארדירט לאדז ווארכענלאנג אהן אויפהער, ווען זיי האבען פערני־כטעט בעלגיען און ווען זיי האבען פערווארפען מיט די ערשטע 42-ער הארמאטען-קוילען די פראנ־צויזישע פעסטונג ווערדען — האט מען זיכער ווע־גען דייטשלאנד נישט גערעדט אזויפיל אויף דער גאנצער וועלט, ווי היינט.

קורץ, דייטשלאנד איז היינט פאפולער; וואו עס קומען זיך נאר צונויף עטליכע מענשען — רעדט מען וועגען דייטשלאנד; אמת, מען רעדט מיט שפאט און פעראכטונג, מיט א קללה אויף די לי־פען, אבער מען רעדט. היטלער און געבעלס האבען אפגעטון א גרויס שטיק „פראפאגאנדע-ארבייט".

אין ווארשא, אין דער הויפט-שטאדט פון פוילען, קאנצענטרירען זיך ס'רוב עטלאפענע פונם היטלער-לאנד. דא זיצט דער הויפט-קאמיטעט צו העלפען די גע'רודפטע יודען פון דייטשלאנד, דא געפינען זיך די דיפלאמאטישע פארשטעהערשאפטען און דעריבער קלאפט דא דער פולס שטארקער ווי וואו-עס-איז און דער ווידער-קול איז א מעהר הילכיגער.

אבער — ווי מאדנע עס זאל נישט קלינגען פאר אייך, לאדזער,—לעצטענס האט מען אין ווארשא אנגעהויבען וועהניגער רעדען וועגען דייטשלאנד און וועגען די דייטשע יודען, נאר — מען רעדט וועגען לאדז און לאדזער יודען.

דאס איז נישט איבערנעטריבען: אין די יודישע אנפיהרענדע און מאסגעבענדע קרייזען — און אפשר אויך אין די נישט-יודישע ספערען — קוקט מען מיט אנ'אנגעשטרענגטען בליק אויף דעם, וואס האט אין דער גאר-לעצטער צייט פאסירט און עס פאסירט נאך איצט אין לאדז.

עפעס הערט מען דא וועגען דעם, אז דער רוב פון דעם לאדזער בירגערליכען דייטשטום איז היטלעריסטיש געשטימט, רופט זיך אפ מיט סימ־פאטיע אויף דעם, וואס עס קומט איצט פאר אין דייטשלאנד.

עפעס הערט מען דא וועגען די כסדר'ד-גע אנפאלען אויף לאדזער יודען. אנפאלען, וואס קו־מען פאר אין סאמע מיטען שטאדט און אויף די זייטען-געסלעך.

עפעס דערצעהלט מען דא וועגען געהיימע גרופען, וואס האבען זיך דארט ארגאניזירט בעגען יודען און עס האט דא געהאט זעהר א שווערען אפקלאנג די מעשה מיט דעם דייטשען סאציאליס־טישען ראטמאן עוואלד, וועלכער זאל האבען גע־רעדט ווי א פשוט'ער נאציאנאל-סאציאליסט פון סאמע מינכען אדער לייפציג.

מען הערט אין ווארשא וועגען דעם און מען קוקט אויף לאדז מיט א געוויסער בעהאלטע־נער מורא.

מען מאכט נישט קיין אויספיהרען, מען אריענטירט זיך נישט בענוי, וואס, אייגענטליך, אין לאדז קומט

בריף פון אונזער ווארשאווער קארעספאנדענט

מ. עלבוים

פאר, אבער אויף די זיצונגען פון פערשידענע אינסטאנצען בערעט מען זיך, מען פרובט זיך דערוויסען פרטים און אפילו — לויט ווי מיר ווייסען — די צענטראלע מלוכה-ארגאנען האבען זיך לעצטענס פערנומען מיט דער לאדזער פראגע, מיט די ענינים פון די אנפאלען, שטיינער, אנאנימע אויפרופען וועגען „שלאגען יודען" און — וועגען די לאדזער דייטשען.

* * *

די טעג איז אין ווארשא פארגעקומען דער לאנד-צוזאמענפאהר פון יודישע אקטיארען אין פוילען. פון די בעריכטען האט זיך געשאפען א שרעקליך בילד פון נויט און דחקות, וואס הערשט צווישען די יודישע אקטיארען, צווישען די, וואס דארפען זיך בעווייזען אויף דער ביהנע, אינם שיין פון בלישטשענדע רעפלעקטארען, אלס „באנקירען", „באראנען" און „גראפען" און וואס דארפען דעם עולם ווילען מיט הומאר און געזאנג, דעמאלט, ווען דער מאגען איז ליידיג און די זוילען זענען צוריסען — — —

אויפ'ן צוזאמענפאהר פון די יודישע פאר־שטעהער אין די האנדעלס-קאמערן האט מען, איי־גענטליך בלויז גערעדט רעדען וועגען פערשאר־פען דעם בויקאט געגען דעם היטלער-דייטשלאנד; אבער עטליכע דעלעגאטען האבען, דרך-אגב, אויך געלאזט פאלען ווערטער: „עס איז אונז שלעכט! די שטייער-לאסט דריקט! מיר וועלען נישט אויס־האלטען! לאמיר עפעס א טראכט-טון וועגען די היגע יודען אויך!"

אט די ענינים זענען באלד פערטושט-געווא־רען. נו, יא: די ענינים זענען נישט געשטאנען אויף דער טאג-ארדנונג... אבער דער וועה-געשריי האט זיך געהערט פון ווי-וויט.

און אט איז א בילדעל, וואס אילוסטרירט, אז מיט ברעכט אייזען.

אין ווארשאווער צירק האט א פיפיגער אימ־פרעסאריא ארגאניזירט א קאנקורס פון לאנג טאנ־צען, פון טאנצען אהן אויפהער. די אימפרעסאריא זאגט-צו פאר דעם לעצטען פאר'ל א פריז פון עטליכע טויזענד זלאטעס. נו, האבען 40 פארלעך זיך געשטעלט אויף דער צירק-ארענע טאנצען אהן אויפהער, בייטאג און ביינאכט. די טענצער-פאר־לעך בעקומען יעדע 3 שעה צו עסען אומזיסט. און ווער ווייסט, צי דער רוב פון די יונגעלייט און מיידלעך וואס האבען זיך געשטעלט טאנצען, האבען נישט מקריב געווען זייערע כוחות און דעם שלאף פאר דעם ביסעל אומזיסטען עסען... היינט, געפינען זיך נאך אויף דער צירק-ארענע 12 פאר־לעך. די איבעריגע זענען אפגעשטאנען, געפאלען פון די פיס, אדער מען האט זיי אראפגעטראגען פער'חלש'טע. איצט דרעהען זיך נאך ארום 24 לייבעדיגע מתים, פנים'ער ווי סקעלעטען; די מוזיק שפילט און די מתים טאנצען, דער אר־ביטער טרייבט אונטער, לאזט נישט אברוהען זיך, און — דערוויל בעקומט מען אומזיסט צו עסען...

דאס איז נישט קיין טאנץ פון וואוילטאג; דאס איז די — נויט.

ר' עקיבא מיט זיינע 24000 תלמידים

אין מנחות דף כ"ט ע"ב איז געשריבען:

„אין דער צייט ווען משה רבינו איז ארויפגע־גאנגען אויף דעם הימעל מקבל זיין די תורה, האט ער געטראפען דעם אויבערשטען זיצען אויף זיין כסא כבוד און האט געבינדען קרוינען צו די אות־תיות, האט משה רבינו זיך געפרעגט:

— רבונו של עולם! פאר וועמען מאכסטו עס די קרוינען?

האט איהם גאט געענטפערט:

— פאר א מענש, וואס ער וועט זיין אין שפע־טערע צייטען. זיין נאמען איז עקיבא בן יוסף, וועל־כער וועט דרשענען אויף יעדען אות, גאנצע דרשות אין הלכות.

האט משה געזאגט:

— רבונו של עולם! ווייז מיר דעם גרויסען מאן.

האט גאט געזאגט צו משה'ן:

— משה, דרעה דיך אויס.

האט זיך משה צוריקגערוקט 18 שורות, און ער האט נישט פערשטאנען וואס רבי עקיבא מיט זיינע תלמידים רעדען. איז משה רבינו געפאלען בייזיך. אין מיטען לערנען בעטען די תלמידים רבי עקיבא ער זאל זיי אויפקלערען די הלכה, האט רבי עקיבא געענטפערט:

— קיין שום מאטיווען איז נישטא, נאר עס איז א הלכה למשה מסיני.

משה רבינו, דערהערענדיג דאס, איז ער גע־שטארקט געווארען. האט משה ווייטער געזאגט:

— רבונו של עולם, דו פערמאגסט אזא גרויסען מענש, ווילסטו געבען די תורה דורך מיר?

האט גאט געענטפערט צו משה: — שווייג! אזוי געפעלט מיר.

האט משה געזאגט: „רבונו של עולם! דו האסט מיר געוויזען רבי עקיבא און זיין תורה, ווייז מיר אויך זיין שכר.

האט איהם דער אויבערשטער געענטפערט: — דריי זיך אויס וועסטו זעהען, האט משה זיך אויס־

(צום ל"ג-בעומר)

פון הרב דוד יארמאז

געדרייט האט ער געזעהען אז מהופט קעמען לעבעדיגערהייט רבי עקיבא'ס פלייש, האט משה געזאגט: „רבונו של עולם! זו תורה וזו שכרה? האט איז דער שכר פון אזא הייליגען מענש? און האט בעקומען די תשובה: „איך האב איהם באלד בעשאפען אזוי.

* * *

אין יאהר תש"ס לאלף הרביעי 68 יאהר פארן צווייטען חורבן איז געבוירען געווארען רבי עקיבא, צו זיין פאטער יוסף, וואס איז געווען א גר צדק פון די קינדער פון סיסרא. רבי עקיבא'ס פאטער איז געווען א גרויסער ארעמאן האט ער נישט געקענט לערנען, איז געווען אנ'עם הארץ, און פיינט געהאט תלמידי חכמים, ער האט זיך אויסגעדריקט: „ווען מ'זאל מיר געבען איין תלמוד חכם וואלט איך איהם צוריסען ווי אנ'אייזעל (פסחים מ"ט).

רבי עקיבא האט זיך פערדינגען אין ירושלים ביי דעם גרעסטען מיליאנער און פילאנטראפ, „כלבא שבוע" וועלכער האט געהאט א שיינע טאכטער, זעהר א פרומע. זי האט געזעהען אז דער פאסטוך רבי עקיבא איז זעהר א איידעלער מענש א פרומער שטרעבט צו לערנען תורה, האט זי צו איהם געזאגט: „איך וויל מיט דיר חתונה האבען בתנאי דו זאלסט אוועק לערנען תורה, רבי עקיבא האט זיך געפרייט, און זי מקדש געווען, איהר פאטער כלבאשבוע האט זיך פון דעם דערוואוסט, האט ער זיי ביידע ארויס־געטריבען פון שטוב.

דאס פרומע פארפאלק האט נישט געהאט וואו צו שלאפען זענען זיי אריין אין א סטאנציע, גע־שלאפען אויף דעם בלויזען שטרוי.

רבי עקיבא האט געהערט פאהרען אין דער ישיבה אריין און האט נישט געהאט אויף די הוצ־אות, האט זיין ווייב זיך אפגעשוירען די האר און זיי פערקויפט און געגעבען איהר מאן אויף רייזע הוצאות.

רבי עקיבא איז אוועק לערנען תורה, און האט זיך געזוימט צוועלף יאהר. נאך די צוועלף יאהר איז ער אהיימגעגאנגען קיין ירושלים מיט צוועלף טויזענד תלמידים, ווי ער איז געווען נישט ווייט פון זיין וואוינונג האט ער בעמערקט ווי זיין ווייב קריגט זיך מיט א שכנ'טע, שרייט די שכנטע צו איהר.

— דו לעבעדיגע אלמנה. דו ביזט אזוי שלעכט אז דיין מאן אנטלויפט פון דיר!

ענטפערט רבי עקיבאס ווייב די שכנטע: — ער איז נישט פון מיר אנטלאפען, ער איז געגאנגען לערנען תורה. הלוואי ער זאל דארט זיין נאך 12 יאהר.

רבי עקיבא דערהערענדיג די ווערטער, האט ער געזאגט:

— אז זי גיט מיר א רשות וועל איך אזוי טון.

איז ער צוריקגעגאנגען און האט זיך געזוימט נאך צוועלף יאהר און איז אהיימגעקומען מיט 24 טויזענד תלמידים. די גאנצע שטאט האט געהערט, אז ס'קומט אזא גרויסער תנאי, מיט 24 טויזענד תלמידים זענען זיי אקיגען געגאנגען, איז זיין ווייב אויך אנטקעגען געגאנגען.

ווי רבי עקיבא האט זיך דערנעהנטערט איז זי געפאלען צו זיינע פיס און איהם געקושט, האבען די תלמידים זי געוואלט אוועקטרייבען, ווייל זיי האבען נישט געוואוסט ווער זי איז, האט רבי עקיבא נישט גע־לאזט און געזאגט צו זיי:

— מיין תורה און אייער תורה איז איהר תורה.

(ווייטער זעה 10-טע זייט)

י. מאשקאוויטש

אויפ'ן דאנציגער באדען

(רייזע-נאטיצען)

אין „יעקב'ס ברונעם" פון פיער בענוא זאגט דער פראנצויז צום יודען אונגעפעהר פאלגענדעס:

— פון אייערע שווארצע, דורכדרינגליכע אוי־גען קוקט ארויס אנ'אונגעטרעגליך, דורכדרינגלי־כער בליק. אייער דאזיגער פארוואורפסוללער בליק קוועלט אונז, שטעכט אונז ביז'ן זיבעטען ריפ,, דערמאנט אונז אומאויפהערליך די אלע פערברעכענס וואס מיר זענען בעגאנגען בעגען אייך און אלע צייטען. דער בליק פערפאלגט אונז אויף טריט און שריט. דערדריקט אונז. מיר האלטען מעהר נישט אויס די דאזיגע אומאויפהערליכע נקמה, וואס איהר בעהמט אין אונז. הויבט בעסער אויף אייער קול און שרייט אזוי הויך אז די וועלט זאל דערציטערט ווערען, נאר לאזט ענדליך אפ מיט דעם גרויזאמען בליק אייערען... —

אזוי פייפיהלענד און עמפינדליך קען זיין א פראנצויז. דער דייטש דאגעגען איז צו גראב דאס צו בעגרייפען און צו זעלבסטבעוואוסט אום דערצו זיך צו בעקוטען.

דערפאר אפשר האט מיין דייטשער געשעפטס־פריינד אויף מיין פראגע, צי ער שעהמט זיך נישט מיר קוקען אין די אויגען אריין, נאכדעם וואס ס'קומט פאר אין זיין היימלאנד אין בעציהונג צו מיין פאלק — גאר נישט געענטפערט נאר נאריש געשמייכעלט...

די שטאט אין וועלכע מיר האבען געפיהרט דעם שמועס איז דורכאויס א דייטשע, די לופט איז אנגעזאפט מיט ביער און ציגארען, טאמער איז איך וואלט וואלט די ווייב'ג דער דייטשער פאס־רעווידענט אין דער בריגטער קאלאניע וואס גיט אייך אפ שלום בשעת אייער טריט איבער די שוועל פון דער דאזיגער שטאט, דער שטייפער שוץ-מאן,, וואס רעגולירט

דעם גאסען-פערקעהר, די אויפשריפטען אויף די שילדען, די רעקלאמען אויפ'ן דייטשען שטייגער, די שווערע, גרויסע פערד מיט די ברייטע הינטערשייל־אייגעשפאנט אין מארגע שמאלע און הויכע קויה־לען-וועגען, נאך וועלכע עס גייען נאך פערדייסטע שמייסערס אין בלויע שירצען אויסרופענדיג מיט פערטריקענטע טענאר-שטימען: „קאליע, קאליע", אקצענטירענדיג דווקא די „לטי". — טאמער איז דאס אלץ אייך נאך ווייניג בעווייזען זיך אייך אלע מינוט הויכע, שטראמע יונגען מיט די רוצחישע צורות אין די ברוינע העמדער און אין שווערע, בענע־געלטע קאמאשען, וואס קלאפען אפ אן די שטייגער,, אזוי, אז דאס עכא פון זייערע טריט הילכען אפ ווי וויט, נישט קיין נפקא מינה. צוויי,, פיער, צעהן, געגאנגען ווערט אויפ'ן קעלנערישען שטייגער מיט קאמיש-וויכטיגע מינעס פון העלדען וואס אט גע־העך זיי איבערנעהמען און פעראכען א וועלט אונ־טער זיך.

מיט איין וואָרט :דייטשע האפנונגען, דייטשע געדאנקען, דייטשע אידעאלען, און צום גליק, פארט נישט דייטשלאנד.

א שעה רייזע פונדאנען, וואלט מיין דייטש בע־שטימט נישט געווען קיין בעלן אויסצוהערען מייז פארציע מוסר, דא אבער אינ'ם דאנציגער קאפעע, איז ער געווען אנשטענדיג און איך האב געקאנט א־ראפירעדען מיר פון הארצען.

מיין געשעפטס-פריינד איז נישט קיין היטלער־ריסט חלילה! איהר האט דען שוין אמאל געזעהען אייערען א בעפריינדעטען קריסט אנ'אנטיסעמיט? ס'הייסט אזעלכען וואס זאל זיך האבען בעקענט דערצו, אז ער האט אייך פיינט? חלילה! ס'הייסט יודען בכלל האט ער פיינט בתכלית השנאה, און

וואלט ער קענען וואלט ער זיי אלעמען אין איין טאג אויפ'ן פייער פערברענט, נאר אייך פערזענליך האט ער, פערקעהרט, דווקא ליב, ווארום איהר זייט אנ'אויסנאהם, אה,, ווען אלע וואלטען געווען אזעל־כע ווי איהר, וואלט יודען געווען א גאנץ סימפא־טיש פאלק.

ער איז נישט קיין היטלעריסט און פונדעסט וועגען קאן ער גאנץ גוט בעגרייפען דאס דייטשע פאלק, וואס האט זיך אין זיין מעהרהייט געווארפען אין די ארעמס פון א היטלער. דער וואס טרינקט, כאפט זיך אן אין א שטרוי...

אונז נאציאנאלע יודען קומט אפט אויס צו הערען דעם פארוואורף „שאוויניסטען".

דאס פערגלייכען אונזער נאציאנאליזם מיט דעם זאאלאגישען נאציאנאליזם ביי אנדערע פעלקער, בעהמט זיך — ביי אייניגע פון אומוויסענהייט, ביי אנדערע — פון צביעות. אזא פערגלייך איז נישט בלויז פון גרונד אויס פאלש, נאר א פשוטער בלבול.

ווארום וואס ווילען אנדערע און וואס ווילען מיר? דער נאציאנאליזם ביי אנדערע איז אגרעסיוו אנגרייפענד, אלץ אויפצופעסען לעבעדיגערהייד יע־דען וואס שטעהט, אדער וואס דוכט זיך בלויז אויס אז ער שטעהט אין וועג — אונזער נאציאנאליזם איז, נישט מעהר אויסטען ווי צו געוואונען די וועלט, צום געדאנק, אז אלס מענשען האבען מיר דאס רעכט צו לעבען ווי אלע מענשען אויף דער וועלט און אלס יודען — אויסלעבען זיך אלס אזעלכע.

מיר קאנען זיך דרייסט בערימען אז דאס געפיהל פון שנאה איז בכלל אונז פרעמד.

יעדעס אנדערע פאלק, ווען ס'וואלט נאר איינ־מאל דערפיהלט דעם טעם פון לאמיר זאגען א פאר גראם, קינדס-קינדער וואלטען צוזאמען מיט דער מוטערס מילך איינגעזויגען אין זיך די שנאה צום אונטערדריקער א שנאה וואס קיין קראפט אין דער וועלט וואלט מעהר נישט געקאנט ארויסרייסען פונ'ם הארצען.

מיר, פערקעהרט, פערגעסען זיך, זענען מלמד זכות און דער עיקר'שט: מיר ווארפען קיינמאל נישט ארויף דאס פערברעכען פון יחידים אויפ'ן גאנצען כלל.

אזוי האבען מיר בעסטען געוואוסט זכות אבות

דעם פאלק, וואס א טייל פון איהם האט אונז שלעכטס געטון, אזוי האבען מיר געטון איירערכטען און אזוי אויך טוען מיר הייגט, בשעת עס פאלען אויף אונזערע קעפ די שווערע קלעפ פון היטלערן און זיינע באנדע. פערקעהרט: מיר האבען פשוט מיט־לייד מיט'ן דייטשען פאלק, וואס איז אזוי טיף גע־פאלען מאראליש געזונקען, ווי מ'האט מיטלייד מיט א מענשען, וואס געהט אויס לתרבות רעה, מיר בע־טראכטען עס ווי א צייטווייליג קראנקען, פון משוגעת בעפאלענעם, און מיר וואונשען זיך עס צו זע־הען ווי אמגיכסטען צוריק א נארמאלעס א געזונ־דענעס.

אט דאס דאזיגע האפען, אט דער שטארקער בטחון, אין דעם, אז סוף כל סוף מוז זיגען די גע־רעכטיגקייט, דער בטחון, וואס בעגלייט אונז זייט טויזענדער יאהרען איז א געגוגענער בעוויין, אז דאס געפיהל פון שנאה און נקמה איז אונז פול־שטענדיג פרעמד.

אזוי האב איך געטראכט, געהענדיג איבער די דאנציגער גאסען, ווען מיין בעגלייטער האט זיך פלוצים אפגעשטעלט ביי א שויפענסטער און אויס־געראפען: „אט האט איהר איהם"! פון א גרויסען פארטרעט ,פון א לאנג פנים מיט א פריזירישער גזשיווע, מיט וואנסען ווי צוויי קרישעלעך קויה־לען אונטער דער נאז האבען ארויסגעקוקט צוויי גרויסע רוצחישע אויגען. מיין בעגלייטער האט זיך צעלאכט, דערזעהענדיג ווי איך, א דערשראקענער, האב זיך פערקרומט. עס האט איהם א הנאה געטון וואס איך האב זיך דערשראקען, עס איז גוט, וואס זייער העלד ווארפט אן א שרעק...

און שפעטער, אויפ'ן באנהויף האט ער מיר דער לאנגט א שטיקעל צייג פון ברוינעם קאליר, צוגע־בענדיג : „בעשאפט דעם דאזיגען שטאף און איהר וועט מאכען א גוט-געשעפט. א גרויסע נאכפראגע איצט אויף דעם, די גאנצע יוגענד ווערט דא אריינ־געצויגען אין די היטלער-אטטיילונגען..."

עס האט מיך אדורכגענומען א געפיהל פון שרעק און עקעל. עס האט זיך מיר אויסגעדוכטען, אז אשטראם ווארעם, נאר וואס פערגאסען בלוט האט א שפריץ-געטון אויף מיר...

רעכט און לעבען

יורידישע ביילאַגע פון „נייעם פאָלקסבלאַט"

וועלכער פאַבאַראָווי האָט רעכט אויף אַנ'אָדראָטשעניע פון מיליטער-דינסט?

אַנ'אָדראָטשעניע פון מיליטער-דינסט בעקומט מען אָדער מען קען בעקומען צוליב איינע פון די פאָלגענדע סיבות:

1) געזונדצושטאַנד. אויב אַ פאַבאַראָווי ליידט אויף אַ געוויסע קראַנקהייט, האָט אַ בעשטימטען פעלער אָדער ר'איז בכלל שוואַך ענטוויקעלט און ס'איז אָבער פערהאַן אַ האָפנונג, אַז בקרוב קאָן אין זיין געזונדצושטאַנד אַריינטרעטען אַ פערבעסערונג, ווערט איהם ערטיילט אַנ'אָדראָטשעניע פון מיליטער-דינסט (קאַט. B) אויף אַ טערמין פון 1 יאָהר. ווי-באַלד נאָכן אָפלויף פון געגעבענעם יאָהר איז קיין פערבעסערונג נישט אַריינגעטרעטען און עס ווייזט זיך אָבער דאָך אַ מעגליכקייט פון אַזאַ פערבעסערונג אין דער נאָהענטסטער צייט, ווערט אַזאַ פאַבאַראָווי ערטיילט אַנ'אָדראָטשעניע אויף נאָך 1 יאָהר.

אַלעמפאַלס, מעהר ווי אַזעלכע 2 אָדראָטשעניעס אָדער ריכטיגער געזאָגט, לענגער ווי ביזן 23 יאָהר קאָן דאָס מיליטער-דינסט צוליבן דערמאָנטען טעם נישט אָפגעלייגט ווערען.

2) אָפיעקונסטוואַ. אָדראָטשעניעס פון מיליטער-דינסט קאָנען אויך בעקומען איינציגע שפייזער פון אַרביטס-אומפעהיגע משפחות. פאַר אַזעלכע איינציגע שפייזער ווערען אָנערקענט: אַ זוהן פון אַרביטס-אומפעהיגע עלטערן, מוטערס-אַלמנות, פאָטערס-אַלמנס; 2) איינינקלעך פון גרויסעלטערן, זיידעס-אַלמנס, באָבעס-אַלמנות, אויף וויפיל זיי האָבען נישט קיין קינדער אַרבייטס-פעהיגע און ווערען פאַקטיש דורך די איינינקלעך (פאַבאַראָווי) אויסגעהאַלטען; 3) ברידער פון אַרבייטס-אומפעהיגע פערייתומ'טע געבוירענע אָדער שטיף-ברידער און שוועסטער.

וואָס שייך דעם אופן פון אָנערקענען אַ משפחה מיטגליד פאַר אַנ'אַרבייטס-אומפעהיגען גילטען אין דעם פרט צווייערליי פרינציפען: אַנ'אַזוי-גערופענער אויטאָמאַטישער לויט דער עלטער און אַ פיזישער לויטן געזונד-צושטאַנד. אויטאָמאַטיש ווערען אָנערקענט פאַר נישט-אַרבייטס-פעהיג: עלטערן פון אַ פאַבאַראָווי נאָך 60 יאָהר, מוטערס-אַלמנות נאָך 45 יאָהר, ברידער, יונגער פון 16 יאָהר און שוועסטערן יונגערע פון 18 יאָהר. דאַגעגען די משפחה-מיטגלידער, וועלכע ענטשפרעכען נישט די דערמאָנטע עלטער-נאָרמע, קאָנען אָנערקענט ווערען פאַר נישט אַרבייטס-פעהיג בלויז אין פאַל פון פעסט-געשטעלטע קראַנקהייט אָדער שוואַכקייט, וואָס פערקלענערט זייער אַרבייטס-פעהיגקייט מינדעסטענס אויף 50 פּראָצענט.

דערביי דאַרף בעמערקט ווערען, אַז ברידער וועלכע געפינען זיך תמיד אין אויסלאַנד אָדער וואוינען נישט צוזאַמען מיט דער משפחה און זענען זי נישט ביכולת אויסצוהאַלטען, וועלכע דינען אין מיליטער אָדער לערנען זיך נאָך אין שולען — זענען נישט קיין מניעה צו אָנערקענען אַ פאַבאַר-פליכטיגען פאַר אַנ'איינציגען שפייזער. די בקשה וועגען אַנ'אָדראָטשעניע אויפ'ן סמך פון אַנ'אָפיעקונסטוואַ מוז דערלאַנגט ווערען אין דער סטאַראָסטווע שפעטסטענס אין משך פון 2 וואָכען נאָכדעם, ווי דער בעטרעפענדער פאַבאַראָווי איז אָנערקענט געוואָרען פאַר דינסט-פעהיג.

3) שטודיום. אַנ'אָדראָטשעניע פון מיליטער-דינסט קאָן מען דעסגלייכען אויך בעקומען צוליב שטודיום. אַלזאָ, שילער פון מיטעל-שולען, אָנערקענטע פאַר דינסט-פעהיג, איבערגעהענדיג פון דער 7 אין דער 8 קלאַס אָדער איבערבלייבענדיג אין דער 8-טער קלאַס קאָנען בעקומען אַנ'אָדראָטשעניע ביזן 22-טען יאָהר, דאַגעגען סטודענטען פון הויך-שולען ווערט ערטיילט אַנ'אָדראָטשעניע ביזן 23-טען יאָהר. פאַר טעאָלאָגען (תלמידים פון ראַביגער סעמינאַריעס), סטודענטען פון מעכאַניק, עלעקטראָ-טעכניק, געאָמעטריע, כעמיע, יבשה און וואַסער-אינזשיניעריע פון אויסלענדישע אָדער אינלענדישע פאָליטעכניקומ'ס, מעדיצין אָדער וועטערינאַריע פון אינלענדישע אוניווערזיטעטען, קאָן די אָדראָטשעניע פערלענגערט ווערען ביזן 25-טען יאָהר.

4) לערן-יונגלעך ביי בעלי-מלאכות, אין פאַבריקן, געשעפטען, וועלכע האָבען געשלאָסען אַרבייטס-אָפמאַכען אַלס טערמינאַטאָרען אָדער פּראַקטיקאַנטען קאָנען בעקומען אַנ'אָדראָטשעניע ביז'ן 22-טען יאָהר. צו די בקשות דאַרפען בייגעלייגט ווערען צייגנישען פון האַנדווערקער-צעך אָדער האַנדעלס-אינדוסטריע-קאַמער עווענטועל פון דער אינדוסטריע-מאַכט פון דער ערשטער אינסטאַנץ (מאַגיסטראַט, סטאַראָסטווע), בעשטעטיגטע דורכן וואָיעוואָדישען אַמט.

צום סוף דאַרף נאָך בעמערקט ווערען, אַז פאַבאַראָווע, וועלכע זענען בעשטראָפט געוואָרען פאַר אַ חטא פון מיליטער-דינסטליכע נאַטור (פאַר נישט רעגיסטרירען זיך, שטעלען זיך פינקטליך צו דער פאַבאַר קאָמיסיע, איבערטרעטען די מעלדונגס-פאָרשריפטען), פערלירען דאָס רעכט אויף אַנ'אָדראָטשעניע פון מיליטער-דינסט אַלס איינציגע שפייזער.

י. א—ד.

נייע געזעצען

וועגען איבערנעמען שטייער-אויסמעסטונג דורכ'ן אוזשאַנד סקאַרבאָווא

אין „דזשענניק אוסטאַוו" № 22 איז פערעפענטליכט אַנ'אוסטאַוו, לויט וועלכען פון 1 יולי 1933, ווערט אַרויסגענומען פון די מאַגיסטראַטען און איבערגעגעבען אין רשות פון אוזשאַנד סקאַרבאָווי אויך דאָס אויסמעסטען און איינקאַסירען פון די פאָלגענדע שטייערן: פון אומבעוועגליכע גיטער, לאָקאַלען און בוי-פלעצער.

די בעשטימונג וועגען איינקאַסירען די אויסרעכענטע שטייערן דורכ'ן אוזשאַנד איז אויך חל פאַר די שטייערן, וועלכע זענען אויסגעמאָסטען געוואָרען דורך די מאַגיסטראַטען ביז'ן 1-טען יולי ה. י.

וואָס שייך רעקורסען, וועלען זיי בעטראַכט און דעצידירט ווערן דורך דער איזבאַ סקאַרבאָווע.

צוואַנגס-צעכען

לויט דער נאָוועלע, וואָס איז פערעפענטליכט אין № 25 דזשענניק אוסטאַוו צום אַרטיקעל 166 פון דער פעראָרדנונג וועגען אינדוסטריע-(צעכען) בעזעץ קאָן די האַנדווערקער-קאַמער אָדער איהר צעך זיך ווענדען מיט אַ פאָרשלאַג צו דער וואָיעוואָדישער אינדוסטריע-מאַכט וועגען שאַפען פאַר אַ בעשטימטער מלאכה אַ צוואַנגס-צעך.

דער וואָיעוואָדישער אינדוסטריע-אַמט רופט צוזאַמען אַ פערזאַמלונג פון אַלע האַנדווערקער פון געגעבענעם פאַך. אויב די מעהרהייט זאָגט זיך אַרויס פאַר אַ צוואַנגס-צעך, ווערט אַזאַ צעך גלייך געשאַפען, דער פרייער צעך ווערט אויטאָמאַטיש אויפגעלעזט און אַלע מיטגלידער פון פרייען צעך ווערען אויטאָמאַטיש מיטגלידער פון צוואַנגס-צעך.

מאַראַטאַריום פאַר היפּאָטעק-חובות

אין הסכם מיט'ן אוסטאַוו, וואָס איז פערעפענטליכט אין דזשענניק אוסטאַוו № 25, ווערען איינגעפיהרט בנוגע דער פּראָצענטירונג און צאָהלונגס-טערמינען פון היפּאָטעק-חובות פאָלגענדע הנחות:

1) די צינזען פאַר היפּאָטעקירטע חובות לויט אַ רעכטס-אָבמאַך פון אַ משכון, וואָס קומט נאָכ'ן 1-טן אַפּריל 1933 אַלץ איינס, צי די פערזיכערונג איז אינטאַבולירט (טשיסטעם ווידעס) אָדער פרענאָטירט (זאַסטושעזשעניע), ווערען בערעכענט לויט 6 פּראָצענט אַ יאָהר. די בעשטימונג איז גילטיג אפילו פאַר די צינזען, וועלכע זענען שוין צוגעמשפט געוואָרען. זי איז אָבער נישט חל אויף אַזעלכע חובות, וועלכע זענען פערזיכערט אַלס אַזוי גערופענע היפּאָטעק קויציעס.

2) די פליכט צו בעצאָהלען די דערמאָנטע היפּאָטעק-חובות ווערט אָפגעלייגט ביזן 1. אָקטאָבער 1934. ביז דעמאָלט טאָר מען די דאָזיגע חובות אַלזאָ נישט אויסמאָנען. דאַגעגען די צינזען און קאָסטען מעג מען יאָ אויסמאָנען.

אַלע געשלאָסענע אָפּמאַכען, וועלכע ווידערשפּרעכען די דערמאָנטע הנחות, זענען נישט גילטיג.

דער קרעדיטאָר האָט דאָס רעכט פריהער צו מאָהנען דעם חוב אויב ער ווייזט אויף, אַז צוליב דער שולד פון בעל-חוב איז דער פערזיכערונגס-אָביעקט אַנטוועטט געוואָרען אָדער אַז די צאָהל-פעהיגקייט און די ווירטשאַפטליכע לאַגע פון בעל-חוב איז אַזוי גוט, אַז ער דאַרף נישט געניסען פון דער הנחה.

דעסגלייכען פערלירט אַ בעל-חוב דאָס רעכט צו געניסען פון דער הנחה, אויב ער צאָהלט נישט די צינזען פאַר דער צייט נאָכן 1-טן אַפּריל 1933 אין משך פון 3 חדשים.

אויב די צדדים האָבען אָפגעמאַכט, אַז אין פאַל, ווען די צינזען ווערען נישט פינקטליך געצאָהלט פערפליכטעט אַ העכערער פּוס, קוים האַנדעלט זיך וועגען צינזען פאַר דער צייט פון 1-טען אַפּריל 1933, מעגען זיי גענומען ווערען אין דער הויך פון 8 פּראָצ. אַ יאָהר.

דער בעל-חוב קאָן פערלאַנגען פון קרעדיטאָר, אַז די גוטוויליג בעצאָהלטע צינזען זאָלען פערעכענט ווערען קודם-כל פאַר דער צייט פון 1-טען אַפּריל 1933.

די בעשטימונגען פון ציטירטען אוסטאַוו זענען נישט חל אויף חובות, וועלכע זענען ענטשטאַנען נאָכן 1-טען יולי 1932, וועלכע ס'קומט לאַנג-טערמיניגע קרעדיט-אַנשטאַלטען, אויב די חובות זענען פערזיכערט אין פאַנד-בריף, אָבליגאַציעס א.א.וו. וועלכע ס'קומט אינדוסטריע-אינסטיטוציעס, פאַנדאַציעס, מלוכה-באַנקען, קרעדיט-קאָאָפּעראַטיוועןן, אַנגעשלאָסענע אָן די אָנערקענטע רעוויזיע-פערבאַנדען.

י. א.

דורך בלוט און פייער

די מערטירער-געשיכטע פון די יודען אין דייטשלאַנד

— 2. —

אָבער אויך די גאַטסקייט פון די בישאָפען איז געווען זעהר בעגרענעצט. אויך אונטער זייער הערשאַפט האָט עס נישט געפעהלט אין גרעסערע און קלענערע פאָגראָמען, גירושים און דאָסגלייכען. פון צייט צו צייט בעקומען זיי, די בישאָפען, אויך פעראָרדנונגען פון פּויבסט, אַז דאָס זאָל מען יודען נישט ערלויבען, עפּעס אַנדערש — זיי פערוועהרען אַזן ד. גל. און די בישאָפען מוזען דאָך פאָלגען דעם פּויבסט, מעהר נישט, ווייל די בישאָפען פלעגען זיך מוזען רעכענען מיט די מיינונגען פון די קעניגען אויך — וואָס האָבען נישט אַלע מאָל מסכים געווען מיט די פּויפּסטען — זענען די פּויפּסטליכע גזירות אָפטמאָל אָפגעשוואַכט געוואָרען. דערפאַר האָבען יודען שטענדיג געוואָלט בעסער זיין אונטערגעוואָרפען דעם קעניג דירעקט, איידער דער בישאָף, און אַז דער קעניג היינריך דער פערטער הויבט אָן אַ קאַמף געגען פּויפּסט, שטיצען יודען דעם קעניג, דער קעניג זיגט און אָנערקענט די הילף, וואָס די יודען האָבען איהם געגעבען. דערפאַר שענקט ער זיי בעזונדערע פריווילעגיעס, לויט די פריווילעגיעס בעקומען זיי כמעט אַלע רעכט. וואָס די נישט יודישע אונטערטאָנען האָבען געהאַט, זיי מעגען זיך בעשעפטיגען מיט אַלץ. זיי מעגען זיך בעוועגען איבערן לאַנד וויפיל און וואוהין זיי געפינען עס פאַר נויטיג, זיי ווערען בעפרייט פון געוויסע, ספּעציעלע יודישע אָפּצאָהלונגען. דערצו האָבען זיי אַ באַרגאַניזירטע יודישע קהלה מיט פּרנסים און ראשי-קהל; זיי האָבען אַנ'איינענעם געריכט, בנוגע קאָנפליקטען צווישען יודען מיט יודען, און אַ יודישע שבועה — אפילו ווען אַ יוד האָט אַ משפט מיט אַ נישט-יודען אין אַ קעניגליכען געריכט.

אָבער דאָס האָלט נישט אָן לאַנג.

צום סוף פון עלפטען יאָהרהונדערט הויבט זיך די בעוועגונג צום ערשטען קרייץ-צוג, וואָס פערפלייצט גאַנץ מיטעל-אייראָפּע מיט'ן שוידערליכען ראַסען-האַס און געפעהרליכסטען רעליגיעזען פאַנאַטיזם.

דאַן ווערען אַנדערש-גלויביגע בעטראַכט ווי מענשען, וואָס שטעהען אויסערן שוץ פון געזעץ, נאָך ערגער: ווי געזעצליך פערמשפּטע צו דער תליה און יעהער זעהט עס פאַר אַ זכות פאַר זיך צו זיין דער תליון פון די דאָזיגע פער-משפטע. קיין שום קעניגליכע פריווילעגיעס שיצען נים פון די פריוויליגע תלינישע הענט, יודען זענען געבליבען אויף הפקר די בישאָפען, די כלומרשטע פריינד פון יודען, זענען אַליין אויך פערכאַפּט געוואָרען פון דעם ענטוזיאַזם, וואָס די קרייץ-פאָהרער האָבען פערשפּרייט.

אין איינציגע ערטער האָבען אַפילו די בישאָפען געפּרובט זיך איינשטעלען פאַר די יודען; אָבער נאָר זעלטען איז עס געטון געוואָרען אויפריכטיג, און כמעט אין ערגעץ האָט עס יודען נישט געהאָלפען — די צוווילדעטע פאַנאַטיקער האָבען אויסגעריבען די יודען פון אַלע זייערע בעהעלטענישען און זיי אומגעבראַכט, און איניגע ערטער האָבען זיך יודען אַליין געשטעלט אַנטקעגען די רעליגיעזע רויבער, אָבער דאָס האָט זיי נישט גענוצט, אומעטום זענען די קרייץ-פאָהרער געווען אומפערגלייכליך מעהר ווי די בעפאַלענע יודען.

די רייכסטע יודישע קהלות זענען דאַן חרוב געוואָרען. טויזענדער לעבענס זענען אומגעקומען. טויזענדער זענען געצוואונגען געווען צו שמד. אַזוי זענען אין ווערמייזא (וואָרמס) אומגעקומען אַכט הונדערט מענשען; אין מיינץ — טויזענד מיט דריי הונדערט. אין קעלן האָט מען אויסגעקוילעט און פערברענט כמעט די גאַנצע יודישע בעפעלקערונג, עהנליכעס איז פאָרגעקומען און אין שפּייער און אין אַנדערע שטעט, אומעטום, וואו זיי האָבען אַ פוס געשטעלט איז געוואָרען אַ חורבן; אויך אין פראַנקרייך האָבען די צלם-טרעגער חרוב געמאַכט יודישע שטעט, אָבער צו דעם וואָס עס איז געשעהען אין דייטשלאַנד, קומט עס נישט.

די גוטע בעציהונג פון קייזער צו יודען האָט זיי אויך נישט געשיצט. דער קייסער אַליין איז געווען דאַן זעהר געפאַלען ביי זיך און איז געווען אונטערטעניג דעם פּויפּסט. די טובות, וואָס ער האָט זיי איצט געטון האָבען נישט גערעקט דעם חורבן.

און נאָכ'ן ערשטען נישט געלונגענעם קרייץ-צוג איז די העצע געגען יודען נאָך גרעסער, נאָך שטאַרקער געוואָרען. דער רוימישער פּויפּסט האָט הפקר געמאַכט דאָס יודישע געלד; פראַנקרייך און איהרע צלם-טרעגער האָבען זיך בעגנוגענט מיט רויב. אָבער דער פיהרער פון די דייטשע צלם-טרעגער, דער מאָנאַך רודאָלף פאָדערט טויט און פערטיליגונג אויף אַלע יודען. עס איז געקומען אַזוי ווייט, אַז אַנדערע עפּיסקאָפּען האָבען עס געהאַלטען פאַר נויטיג אַרויסצושיקען געגען פרעדיגער כדי כאָטש וויפיל עס איז צו בערוהיגען דעם קריסטליכען אויפגעשרויפטען המון.

אָבער אויך דאָס נוצט נישט. אין דער ערשטער העלפט פון צוועלפטען יאָהרהונדערט דערטראַכטען זיך די קריסטליכע העצער און געהעצטע צו מאַכען בלוט-בלבולים אויף יודען, און נאָכ'ן בלוט-בלבול — אַ פּאָגראָם, אַזאַ פּאָגראָם — ווי די פאַלגען פון אַ בלוט-בלבול — איז פאָרגעקומען אין ווירצבורג, אין יאָהר 1147. עהנליכע געשעהענישען קומען פאָר אויך אין אַנדערע ערטער, אָבער אין זעלבען יאָהר קומט עס אויך שוין צו אַ צווייטען קרייץ-צוג.

אַ פייער-שטורעם טראָגט זיך פאַר איהם איבער יודישע קעפּ אין דייטשלאַנד. ער ברענט, ער רייסט אויס, און ראַט-אויס אַלץ וואָס ער בעגעגענט אויף זיין שטורם-וועג, — אויב עס איז נאָר יודיש. די שאָדענס אין לעבענס און פערמעגענס פון דעם צווייטען קרייץ-צוג לאָזען זיך נישט שאַצען. די בלבולים און ליגענס, וואָס ווערען אין דער צייט פערשפּרייט געגען יודען אין דייטשלאַנד, זענען אַזוי ווילד, אַזוי חוצפהדיג אַז זיי לאָזען זיך אַפילו נישט אָפּלייקענען, און מע זשלאָגט דאָך יודען ווי פעראַנטוואָרטליכע פאַר די בלבולים; מ'שעכט און מען הענגט און מען דערטרינקט יודען פאַר די ליגענס; וואָס מען האָט אויסגעטראַכט אויף זיי. די פיהרער פון פאָלק, וועלטליכע ווי גייסטליכע, האָט מען בערויבט און ערמאָרדעט און די אָרימע און פערוואָרלאָזטע וואָס זענען געבליבען, איז געווען נאָך ערגער, ווי יענע, וואָס מען האָט געצוואונגען זיך צו געזעגענען מיט'ן לעבען...

דען די אומגליקליכע, וואָס זענען לעבען געבליבען אויף דער בלוטיגער דייטשער ערד, זיי זעהען פאַר זיך אַ בלוט-דורשטיגע, רויב-גיריגע פערווילדעטע וועלט און ציהען זיך צוריק פון איהר. זיי קירעווען אָפּ פון ביימען, פאַר אַלעמען בעשטימטען וועג, און אין טויט-שרעק פערשאַנצען זיי זיך אין זייער ענגען, אָבער איינענעם, גייסטיגען וויבקעל, נישט די חכמה פון דער אויסענוועלט, נישט איהרע פּראָבלעמען און נישט איהרע אויפגאַבען איבערעסירען זיי מעהר. אין מורא פאַר דער אומווירדיגער וועלט, קאָנצענטרירען זיי זיך אין זיך, בלויז אין זייערע איינענע אָפּגעזונדערטע קולטור-פּראָבלעמען, דאָ נאָר זוכען זיי און געפינען מאַטעריען און בערעכטיקונג און טרייסט פאַר זייער אומדערטרעגליך יודיש לעבען.

זייער ביסעל שוץ קויפען זיי ביי די קעניגען פאַר זעהר הויכע פּרייזען, און די קעניגען — אַמאָל האָבען זיי זיך געלאָזט בעצאָהלען און געדענקט און געשיצט. און אַמאָל האָבען זיי זיך געלאָזט בעצאָהלען און באַלד פערגעסען און די יודען נישט געשיצט. אין גיכען קומט אויף פאַר יודען דער העסליכער און בעליידיגענדער טיטעל: „הויף-קנעכט"! דאָס הייסט: דער הויף, צי דער קעניג. איז מחויב זיי צו שיצען געגען אָנגריפען פון אויסען, פון אַנדערע; אָבער ער אַליין קאָן זיי אָנגרייפען אויף טויט און אויף לעבען, אויף רויב און אויף מאַרד.

און אַזוי איז אויך געווען.

(ווייטער — מאָרגען).

נייער פאלקסבלאט

דאס לאדזער לעבען

נייער פאלקסבלאט

זונטאג 14 יח אייר תרצ"ג

מאי

זון-אויפגאנג 3.43
זון-אונטערגאנג 7.22

פון האנדעלס-געריכט

געריכט אפגעווארפען דעם רעגולאציע-פארשלאג פון פירמע „גוסטאוו פרייס" אין פאביאניץ. — רעגולאציע פון „יעקב קאגאן" אפגעלעגט

אין שייכות מיט דעם אופגעלאָשטש פון דער פירמע „יעקב קאגאן" (שרודמיעסקא 6), האָט דער געריכט-קאָמיסאַר בעשטעטיגט דעם רעגולאציע-אָפּמאַך מיט די קרעדיטאָרען אויף 15 פראצ. אויסצוצאָהלען אין 4 האַלביעהרליכע ראַטעס.

אויף דער לעצטער זיצונג, האָט דאָס האַנדעלס געריכט אָפּגעלעגט די דעציזיע פערפליכטענדיג קאַגאַן'ען צוצושטעלען דעם געריכט אַ דאָקומענט, אַז ער איז געווען אַסעקורירט אין דער אַסעקוראציע-געזעלשאַפט „פּאָלאָניאַ" אויף 7 טויזענד דאָלאַר, און אַז די פירמע עקזיסטירט פון יאָהר 1922.

ביז דער דערמאַנטער צייט וועט דאָס געריכט דעם אָפּמאַך נישט בעשטעטיגען.

* * *

אויף דער זעלבער זיצונג איז בעטראַכט געוואָרען דער רעגולאציע-פאַרשלאַג פון דער פירמע „גוסטאַוו פרייס" מעכאַנישע וועבעריי אין פאַביאַניץ. די פירמע האָט פאָרגעלעגט 15 פראַצ.

דאָס געריכט האָט דעם אָפּמאַך נישט בעשטעטיגט, מחמת ס'איז דאָ אַ פערדאַכט, אַז פרייס'ס יורשים וועלען דעם אָפּמאַך נישט אויספיהרען.

* * *

אין שייכות מיט דעם אופגעלאָשטש פון קינאָ-טעאַטער „לונאַ", האָט דאָס געריכט בעשטימט אַ טערמין פון 2 חדשים אויף אָנצומעלדען די חובות.

טשעכיען שטויסט ארויס דייטשלאנד

פון לאדזער טעקסטיל-מארק

אפעל פון „פעראייניגטען יוד. קאמ. צו בעקעמפען די יודען-פערפאלגונגען אין דייטשלאנד" נישט צו קויפען קיין רויה-שטאפען, וואס שטאמען פון היטלערלאנד

דער פעראייניגטער לאדזער יודישער קאָמיטעט צו בעקעמפען די יודען-פערפאלגונגען אין דייטשלאַנד, האָט ווי בעוואוסט, פאַרגענומען אַן ענערגישער באָיקאָט-אַקציע אויף סחורות פון דייטשלאַנד. צו דעם צוועק האָט זיך דער קאָמיטעט געשטעלט אין פערבינדונג מיט די קאָנסולען פון פערשידענע לענדער, צוצושטעלען אָפּפערטען פון אַרטיקלען, וואָס קענען אימפּאָרטירט ווערען פון אַנדערע לענדער, וועלכע קענען פערטרעטען דייטשע אַרטיקלען.

ביז איצט האָט זיך אַמשטאַרקסטען פעראינטערעסירט דער טשעכאָסלאָוואַקישער קאָנסולאַט אין וואַרשאַ, וועלכער האָט צום קאָמיטעט צוגעשיקט אַן אויספיהרליכע רשימה פון טשעכישע אַרטיקלען, וועלכע קענען פערטרעטען דייטשע פּראָדוקציע.

דער קאָמיטעט טיילט אויך מיט, אַז פיל לאָדזער רויה-שטאָפען-אימפּאָרטערען האָבען אָפּגעשטעלט דעם האַנדעל מיט דייטשלאַנד אָנקניפּענדיג בעציהונגען מיט אַנדערע לענדער.

דער קאָמיטעט ווענדעט זיך גלייכצייטיג מיט אַן אַפּעל צו די לאָדזער אינדוסטריע-אונטערנעהמונגען, נישט צו נוצען קיין רויה-שטאָפען וואָס שטאַמען פון דייטשלאַנד, דער סעקרעטאַריאַט פון קאָמיטעט וועט געבען אינפאָרמאַציעס פון איינקויף-קוועלעס פון אַנדערע לענדער.

היינטיגער מאטאציקליסטען-צוזאמענפליה

ארגאניזירט דורכ'ן יוד. מאטאציקליסטען-פעראיין

ווערטפולע מתנה פון „נייעם פאלקסבלאט" פאר'ן בעסטען יודישען מאטאציקליסט

דער הייניגער מאָטאָציקליסטען-צוזאַמענפליה פון גאַנץ פּוילען קיין לאָדז, וועלכען עס אָרגאַניזירט דער לאָדזער יודישער מאָטאָציקליסטען-קלוב האָט שוין זיין טראַדיציע און האָט אַרויסגערופען אויך הייאָהר אַ גרויס פעראינטערעסירונג. די לייטונג פון צוזאַמענפליה האָט שוין ביז איצט בעקומען אַ גרעסערע צאָהל אַנמעלדונגען. צווישען אַנדערע האָט געמעלדען די קראָקאָווער „מכבי", אַז זייער גאַנצע מאָטאָציקליסטען-סעקציע בעטייליגט זיך אין צוזאַמענפליה.

ווייטער וועט קומען אַ גרעסערע גרופּע פון וואַרשאַווער פּוילישען מאָטאָציקליסטען-קלוב, סעקציע פון „לעגיאַ", פון מאָטאָציקליסטען-קלוב פון פּאָסט-בעאַמטע. חוץ דעם, ווערט ערוואַרט פאַהרערס פון פּויזען, טשענסטאָכאָוו, לובלין א.א.

דער רענדעוואו פון צוזאַמענפליה זעהט פאָר אַז די אַלע, וועלכע וועלען זיך אין איהם בעטייליגען האָבען געמוזט אַרויספאָהרען פון זייערע וואוינונגס-ערטער נעכטען, שבת, נישט פריהער פון 6 אָוונד. די מעטע וועט זיך געפינען פאַר'ן הויז, פּיעטריקאָווער 115 (זיץ-אָרט פון יוד. מאָטאָציקליסטען-קלוב) צווישען 10–12 הייַנט פאַרמיטאָג.

חוץ'ן אַלגעמיינעם צוזאַמענפליה וועט פאָרקומען אַ ספּעציעלער צוזאַמענפליה פון אַלע יודישע מאָטאָציקליסטען, וועלכע זענען אָנגעשלאָסען אין וועלט-פערבאַנד „מכבי".

אין דעם לויף קענען זיך בעטייליגען אַלע יודישע מאָטאָציקליסטען, אפילו די, וועלכע האָבען נישט קיין „ליצענציעס" פון פּוילישען מאָטאָציקליסטען-פערבאַנד. ס'איז גענוג, אַז די יודישע מאָטאָציקליסטען וועלען אַדורכפאָהרען 150 קילאָמעטער — וועלען זיי בעקומען קינסטלערישע דיפּלאָמען און פּלאַקעטען.

די אימפּרעזע פון לאָדזער יודישען מאָטאָציקליסטען-פעראיין האָבען אַרויסגערופען אַ גרויסע פעראינטערעסירונג אין די היגע ספּאָרט-קרייזען.

די רעדאַקציע פון „נייעם פאָלקסבלאַט" האָט בעשטימט אַ ווערטפולע מתנה פאַר'ן בעסטען יודישען מאָטאָציקליסט, וואָס וועט זיך בעטייליגען אין הייניגען צוזאַמענפליה.

דערקענט א האלב יאהר נאכ'ן טויט

געפארען זוכען א חבר פון מיליטער און געפונען דעם טויט

(2) אין דעצעמבער פ. י. האָט מען אין פּעטריקאָוו, אין די האַנדעלס-קאַליעס געפינען אַ פּערסאָן'ען אויף טויט עפּעס אַ יונגערמאַן, און מ'האָט בשום אופן נישט בעקאָנט דערגיין, ווער ער איז.

האָט מען געמאַכט פאָטאָגראַפיעס פונ'ם טויטען און פונאַנדערגעשיקט אין אַלע שטעט און שטעטלעך פון פּוילען.

איצט איז אָנגעקומען אַ ידיעה פון לעמבערג, אַז דער זעלבסטמערדער איז אַ האַנדעלס-מעקלער פון לעמבערג, אַ געוויסער בראָניסלאַוו דעמאַגיעק. 30 יאָהר אַלט.

עס איז איהם די לעצטע צייט זעהר שלעכט בעגאַנגען, האָט דערקלערט זיינע משפחה-לייט, אַז ער פאָהרט זוכען אין פּעטריקאָוו זיינעם אַ מיליטער-קאָלעגע, צו וועלכען ער וועט זיך ווענדען וועגען הילף, און אַז אויב ער וועט גאָרנישט פועל'ן, וועט ער שוין קיין לעמבערג צוריק נישט פאָהרען.

וכך-הווה — ער האָט וואַהרשיינליך קיין שטיצע פון דעם קאָלעגע זיינעם נישט בעקומען, און ער האָט זיך גענומען דאָס לעבען.

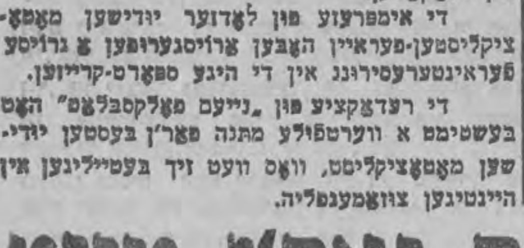

היינט און פאלג. טעג!

זוהן פון אינדיען

פאסצינירענדע ליבעס-פאעמע פול מיט עקזאָטיזם און רייץ פון אינדיען.

אין די הויפט-ראָלען:

Ramon Novarro, Magda Evans, Conrad Nagel

אנהויב 4, 6, 8 און 10 אזייגער אוונט. הנחה-בילעטען גילטיג אָהן בעגרענצונגען

איז משך פון 14 טעג

מוזען פעראיינען געבען בעריכטען

(קאמוניקאט פון דער לאדזער סטאראסטווע)

אין צוזאַמענהאַנג מיט דעם נייעם אויסטאַוו וועגען פעראיינען מאַכט די סטאַראָסטווע בעקאַנט, אַז אַלע פעראיינען, וועלכע געפינען זיך אין לאָדז, דאַרפען מעלדען אין דער סטאַראָסטווע אין משך פון 14 טעג נאָך דער קאָנסטיטואירונג וועגען יעדען פאַל פון וואַהלען אַ נייער פערוואַלטונג, דערביי מוז אָנגעגעבען ווערען דער נאָמען, פאַמיליען-נאָמען, עלטער, אַדרעס און די פונקציעס פון אַלע פערוו. מיטגלידער, די צייט אויף ווי לאַנג די פערוואַלטונג איז געוועהלט געוואָרען, גענויער אַדרעס פון פעראיין ס'דאַרף אויך אָנגעגעבען ווערען די מיטגלידער-צאָהל פון פעראיין. דער סטאַראָסטווע דאַרף אויך מיטגעטיילט ווערען יעדע ענדערונג בנוגע דעם פערוו. צוזאַמענשטעל, אָדער לאָקאַל-ענדערונג פון פעראיין, די מיטטיילונגען דאַרפען צוגעשיקט ווערען אין צוויי עקזעמפּלאַרען צו דער לאָדזער סטאַראָסטווע, קילינסקא גאַס 152. ערשטען שטאָק. צימער 10.

א וואגען ארויפגעשפרונגען אויף א טראמוואי

עס איז אראפ אהן מענשען-קרבנות

(2) דער גרויסער וואָגען, אָנגעלאָדענט מיט סחורות, פון דער רודא-פּאַביאַניצער פירמע „אַהאַלף מיסטער" האָט נישט געקענט אָפּפאָהרען אין טויער אויף פּעטריקאָווער 42, און דער פוהרמאַן מיכאַל קעמפּאַ (פון בערבאַרסקא 10), האָט געמוזט אַ ציה טוהן די פערד אויף צוריק.

גראָד אין דעם מאָמענט איז אָנגעקומען דער טראַמוואַי „המזכ" 12 (פון דער ליניע 1) און דער וואָגען איז הינטערווייליגעך, מיט דער גאַנצער קראַפט אַרויף אויפ'ן טראַמוואַי.

דער סוף איז געווען, אַז 2 שויבען זענען צושמעטערט געוואָרען און די מעטאַלענע ראַהם פונ'ם טראַמוואַי האָט זיך איינגעבויגען.

די פּאַסאַזשירען זענען צום גליק אָפּגעקומען בלויז מיט שרעק.

דער פוהרמאַן האָט זיך אָנפערדינט אַ פּראָטאָקאָל.

פאבאר פון יאהרגאנג 1912

מאָרגען מאָנטאַג, דעם 15 ד. ח. דאַרפען זיך שטעלען פאַר דער קאָמיסיע נומער 1 (אַל. קאָשטשושקי 21) די פאַבאַראָווצעס פון יאָהרגאַנג 1912, וואָס וואוינען אויפ'ן שטח פון 3-טען קאָמיסאַריאַט מיט די אותיות:

P J

פאַר דער פאַבאָר-קאָמיסיע נומער 2 (אָגראָדאָוואַ 34) דאַרפען זיך שטעלען די פאַבאָראָווצעס פון יאָהרגאַנג 1912, וואָס וואוינען אויפ'ן שטח פון 4 פּאָליציי-קאָמיסאַריאַט מיט די פאַמיליען-נעמען אויף די אותיות:

K O

פאַר דער פאַבאָר-קאָמיסיע נומער 3 (פּיעטריקאָווער 165) די פאַבאָראָווצעס פון יאָהרגאַנג 1910, וואָס וואוינען אויפ'ן שטח פון 3-טען און 9-טען קאָמיסאַריאַט

אלע אותיות.

איבערמאָרגען דינסטאַג, דעם 16-טען ד. ח. דאַרפען זיך שטעלען פאַר דער קאָמיסיע נומער 1 (אַל. קאָשטשושקי 21) די פאַבאָראָווצעס פון יאָהרגאַנג 1912, וואָס וואוינען אויפ'ן שטח פון 3-טען קאָמיסאַריאַט מיט די אותיות:

O R

פאַר דער פאַבאָר-קאָמיסיע נומער 2 (אָגראָדאָוואַ 34) די פאַבאָראָווצעס פון יאָהרגאַנג 1912, וואָס וואוינען אויפ'ן שטח פון 4 פּאָליציי-קאָמיסאַריאַט מיט די פאַמיליען-נעמען אויף די אותיות:

M P U

פאַר דער פאַבאָר-קאָמיסיע נומער 3 (פּיעטריקאָווער 165) די פאַבאָראָווצעס פון יאָהרגאַנג 1910, וואָס וואוינען אויפ'ן שטח פון 5-טען קאָמיסאַריאַט:

פון A ביז Ł איינשליסליך.

שטראפען פאר'ן נישט פינקטליך צושטעלען זיך צום פאבאר

(א) די לאָדזער שטאָטישע סטאַראָסטווע האָט שוין בעשטראָפט מיט געלד עטליכע צעהנדליג פאַבאָראָווצעס פאַר'ן שטעלען זיך צו די קאָמיסיעס מיט אַ פערשפּעטיגונג, און זי איז גלייכצייטיג מודיע, אַז די שטראָפען וועלען אָנגעווענדעט ווערען צו אַלע, וואָס וועלען זיך נישט שטעלען צום געהעריגען טערמין.

די יונגעלייט, וואָס שטעלען זיך צו דער איבערזיכט, מוזען האָבען ביי זיך די נויטיגע דאָקומענטען, אָהן וועלכע די קאָמיסיעס נעהמען זיי נישט אויף, און זיי מוזען זיך שטעלען אַ צווייטע מאָל.

ענדערונגען אין דער לאדזער פינאנץ-קאמער

(2) ווי מיר דערוויסען זיך איז נעכטען דער ביז-איצטיגער לייטער פון דער 2-טער אָפּטיילונג ביי דער פינאַנץ-קאַמער, ה' יוזעף שידאָרסקי, איבערגעטראָגען געוואָרען אויף דעמזעלבען אמט קיין גרודזיאָנדז.

אויף זיין אָרט אין לאָדז איז געקומען דער ה' סטאַניסלאַוו רידזעווסקי פון בריסק.

57 יאהר פרייווילליגע פייער-לעשער אין לאדז

היינט פערשידענע פייערליכקייטען

היינט פייערען די לאָדזער פרייווילליגע פייער-לעשער דעם 57 יאָהרטאָג פון דער גרינדונג.

אין צוזאַמענהאַנג דערמיט ווערען היינט איינגעאָרדענט פערשידענע פייערליכקייטען, גאָטעסדינסטען און אַ דעפילאַדע פאַר הייצעלס הויז, פּיעטרקאָווער 104. ס'וועט אויך פערטיילט ווערען אויסצייכנונגען.

אפטייקען

היינטיגע נאכט-דיזשורען

(2) היינט ביינאַכט דיזשורירען: ש. יאַנקעלעוויטש (אַלטער מאַרק 9), ל. שטעקעל (לימאַנאָווסקיעגאָ 37) ב. גלוכאָווסקי (נאַרוטאָוויטשאַ 6), ס. האַמבורג (גלובנאַ 50), ל. פּאַוולאָווסקי (פּעטריקאָווער 307), א. פּיאָטראָווסקי (פּאָמאָרסקאַ 91).

לאדז—ירושלים

איינגעשטעלט א טעלעפאן-פערבינדונג צווישען פוילען און פאלעסטינא — א „שמועסעל" וועט קאסטען 190 זל.

די לאדזער האנדעלס-קאמער מיילט מיט, אז פון 1 מאי ד. י. איז איינגעשטעלט געווארען א טעלעפאן-פארבינדונג צווישען פוילען מיט פאלעסטינא.

אין פוילען וועט מען קענען רעדען פון די שטעט: ווארשא, לאדז, ביליץ, בידגאשטש, גדיניע, קאטאוויץ קראקא, לובלין, לעמבערג, פויזען און ווילנא. פון פאלעסטינא די שטעט: חיפה, יפו און ירושלים.

דער אפצאהל פאר א 3 מינוט געשפרעך וועט קאסטען 190.80 זל. אין פאל יעדע ווייטער-דיגע מינוט איין דריטעל טייערער.

די געשפרעכען וועלען פארקומען פון 8 ביז 12 און פון 5 ביז 7 אוו. לויט דער מיטעל-איירא-פעאישער צייט.

פייערליכע דענקמאל-ענטהילונג פון קאפ. זשווירקא און אינזש. וויגורא

קומט פאר היינט אויפ'ן פליה-פלאץ אין לובלינעק

היינט 3.30 נאכמ. קומט פאר אויפ'ן לאדזער פליה-פלאץ (לובלינעק) די פייערליכע דענקמאל-ענטהילונג פון די טראגיש-אומגעקומענע לופט-פליהער קאפ. זשווירקא און אינזש. וויגורא, גע-שטעלט פון לאדזער שטאט-ראט. די פערוואלטונג פון ל. א. פ. פ. בעט דרום אלע פעראיינען און צעכען צו דעליגירען זייערע פארשטעהער פון 3 ביז 5 פערז. מעגליך מיט פעהנער. אויך די בעפעלקערונג ווערט איינגעלאדען צו קומען צו דער פייערליכקייט.

היינט ל"ג-בעומר — גרויסע אקציע פון קרן-קימת

מיט גרויס אנערקענונג איז אויפגענומען גע-וארען די אקציע, וועלכע עס האט פראקלאמירט דאס הויפט-דירעקטאריום פון קרן קימת אין ירו-שלים פאר פערגרעסערען דעם באדען רעזערוו פון יודישען נאציאנאל-פאנד כדי צו שאפען די נויטיגע אויפנאהמס-מעגליכקייטען פאר דעם איצ-טיגען עליה דראנג קיין ארץ-ישראל.

צו דער דאזיגער אקציע, וועלכע האט זיך שוין אנגעהויבען אין אונזער שטאט זענען מאבלי-זירט געווארען די עלטערע עסקנים פון די פער-שידענע ציוניסטישע גרופירונגען און בעמיהען זיך, אז יעדער נאציאנאלער יוד זאל בייטראגען זיין בעשטייערונג פאר'ן קרן קימת און שאפען דערמיט אויפנאהם-מעגליכקייטען פאר די גרויסע מאסען עולים וואס קלאפען אין די טויערן פון ארץ ישראל און מיטהעלפען גלייכצייטיג אין דעם בהויען אויפבוי-ווערק אין ארץ-ישראל.

מאגענשמערצען, מאגענדרוק, פארשטאפונג, דארכפאלירען, גאל-געשמאק אין מויל-שלעכטע פארדייאונג, קאפ-ווערהטאג, בעליינם די צונג, א בלאס פנים ווערען שנעל דורכ'ן נעברויך פון נאטירליכען ביטערוואסער
Franciszka Józefa
בעזייטיגט א גלאז, און אויבען קורץ פאר'ן שלאפען גענומען צו טרינקען, עמפפעהלט פון דאקטוירים.

נעכטיגער גרויסער פראטעסט-מיטינג

געגען די גרוילטאטען פון היטלערס באנדעס

נעכטען איז אין ענגלישען זאל פארגעקומען א גרויסער פראטעסט-מיטינג געגען די יודען-פערפאלגונגען אין דייטשלאנד, איינגעארדענט דורך דער יודישער פאלקס-פארטיי.

צום מיטינג איז געקומען א ריזיג גרויסער עולם, אזוי, אז די פאליציי האט געמוזט שליסען די אריינגאנג.

מיט רעדעס זענען געווען די גרוילטאטען פון היטלער'ס באנדעס זענען ארויסגעטראטען: חיים ראסנער פון ווארשא, ראטמאן אדוו. ווייצמאן, ד"ר הערשפינקעל, אינזש. הורוויטש, און מאגיסטער באלבארישסקי. די רעדעס זענען פון דעם טויזענד-קעפיגען עולם אויסגעהערט געווארען מיט גרויס שפאנונג און צום סוף איז אנגענומען געווארען א שארפע פראטעסט-רעזאלוציע געגען דעם היט-לערישען דייטשלאנד אויפפאדערענדיג די גאנצע יודישע בעפעלקערונג אונטערצושטיצען די באיקאט-אקציע צוזאמען מיט'ן גאנצען וועלט-יודענטום.

היינטיגע לויה פון ראטמאן ישראל ליכטענשטיין

די לויה פון ראטמאן ישראל ליכטענשטיין, וואס קומט פאר היינט 9 א זייגער פריה פון פאבריקס-באהנהויף וועט זיין זעהר אימפאזאנט. בלויז פון דער פראווינץ האבען זיך ביז נעכטען געמאלדען נאך דעלעגאטען-קארטען 1000 פערזאן. פון ווארשא קומט א ספעציעלער צוג מיט 600 פערזאן. א חוץ דעם קומען ספעציעלע אויטאבוסען מיט בונדיסטען פון דער פראווינץ.

דער ארון מיט דעם פערשטארבענעם איז שוין אנגעקומען קיין לאדז און געפינט זיך אויפ'ן פאבריקס-באהנהויף. דער לויה-קאמיטעט האט גע-שאפען אנ'עהרען-וואך, וועלכע וועט זיך געפינען ביים פערשטארבענעם א גאנצע נאכט.

אין דער לויה נעהמט אנטייל די פ.פ.ס. מיט איהר גאנצער מיליץ, די דייטשע ארבייטס-פארטיי און די רעכטע פועלי-ציון. אין דער לויה נעהמט אנטייל די ארקעסטערס פון ווארשעווער דרוקער-פעראיין, פון קוטנער „מארגענשטערן" און פון לאדזער „קולטור-ליגע".

די לויה הויבט זיך אן פונקט 9 א זייגער אינדערפריה און וועט געהען דורך סקלאדאווע, קילינסקיעגא, פאלודניאווא, פיעטריקאווער, פריי-הייטס-פלאץ, נאוואמיעסקא, אלעקסאנדריסקא, פראנציסקאנער און בזשעזשינער.

שרעקליכע אויטא-קאטאסטראפע

עלטערע יודישע פרוי גוסס'ט אין שפיטאל

(2) נעכטען אין אווענד איז א לאסט-אויטא, אנגעפיהרט פון'ם שאפער זיגמונט אורבאניאק, אויף ראג זאוואדזקא און פעטריקאווער, ארויף אויף 2 פערזאן, און זיי שרעקליך פערוואונדעט.

ביי דער 63-יעהריגער חיה העלער (פון זא-וואדזקא 18) איז צושמעטערט דער שארבען און צובראכען דער לינקער פוס, און זי גוססט אין שפיטאל.

דער צווייטער קרבן — אדזשעי טשעפלינסקי (זשעלאזנא 49) איז צוקאליעטשעט געווארען אויפ'ן גאנצען קערפער.

דער שאפער איז צוגעצויגען געווארען צו גע-ריכטליכער פעראנטווארטליכקייט.

ערב דעם נייעם שטאנד-געריכט

(2) דער מערדער פון היטער פון בעלכאטאוו, יאן קעמפא, וועלכער האט דער'הרג'עט דעם 25-יעהריגען ווילהעלם וואלדעמאן — איז שוין עהער-נעכטען אריבער-געפיהרט געווארען אין דער פעטריקאווער טורמע.

ווי עס ווייזט זיך, ארויס האט קעמפא דעם מארד פון פריהער אויס געפלאנט, און ער איז נישט געווען — ווי ער האט לכתחילה דערקלערט — שיכור, בעת ער האט וואלדעמאן דערמארדעט.

די אויספארשונג ווערט געפיהרט אין א שנע-לען טעמפא, און דער פראצעס וועט פארקומען גאר בקרוב.

נור די מלוכה-לאטעריע גיט די פולע גאראנטיע צו געווינען!

דעריבער דארף יעדער איינציגער זיך אסעקורירען מיט א לאס פון דער 1-טער קלאס, געקויפט אין דער גרעסטער אין פוילען קאלעקטור פון

J. WOLANOW

ŁÓDŹ, Piotrkowska 11
Piotrkowska 72

הויפט-געווינס 2 מיליאן.

פרייז פון 1/4 לאס—10 זל. די ציהונג קומט פאר ד. 18 מאי. קאנטא פ.ק.א. 141795.

טעאטער „סקאלא"

צוליב דעם אונגעהויער גרויסען ערפאלג יעדען טאג אויספערקויפט!

היינט, זונטאג, 9 אוונט פרעזענט. מ. ווינדער די אמעריקאנער סטארס

לוסי און מישא

גערמאן

די גרויסע אמעריק. טעאטער-סענסאציע

מאמע און שוויגער

אין 3 אקטען פון קאלטאנאוויטש, מוזיק לאסקאווסקי

היינט, 12 בייטאג צום 22-טן מאל ספעציעלער פרימארגן פאר ערב.-אינטעליגענץ פרייזען פון 50 גר. ביז 1.50 מיט לוסי און מישא גערמאן

מאמע און שוויגער

בילעטען אין קאסע פון טעאטער.

הילפס-אקציע

פאר די שטרייקענדע אין דער טאמא-שאווער קונסט-זייד-פאבריק

(2) אין שייכות מיט דעם דויערענדען שארפען שטרייק אין דער טאמאשאווער קונסט-זייד-פאבריק, איז דורך דער טאמאשאווער געזעלשאפט ארגאניזירט געווארען א דרינגענדע הילפס-אקציע פאר די שטריי-קענדע, וועלכע אקופירען די פאבריק.

צוליב די שטרייקען אין טאמאשאוו זענען אלע פריוואטע אימפרעזעס און געזעלשאפטליכע פעראנ-שטאלטונגען צוריקגעצויגען געווארען, און אלע גע-זעלשאפטליכע אנשטרענגונגען גייען אין דער ריכ-טונג פון הילף פאר די שטרייקענדע.

אלגעמיינע פערזאמלונג

פון יודישען ליטעראטען און זשור-נאליסטען-פעראיין

מארגען מאנטאג, 4 א זייגער נאכמיטאג קומט פאר אין לאקאל פון סוחרים-פעראיין פיעט-ריקאווער 10 די אלגעמיינע פערזאמלונג פון דעם יודישען ליטעראטען און זשורנאליסטען-פעראיין אין לאדז.

פון וואגאן לי

דער היינטיגער „גרינער עקספרעס" וואס האט געזאלט ארויסגעהען 7.47 פריה פון דער פאבריקס באהן-הויף איז אין דער לעצטער מינוט אפגערופען געווארען. די וואס האבען בילעטען וועלען קענען צוריקבעקומען זייער געלד אין די ביורא וואו זיי האבען די בילעטען געקויפט.

ר. איזראעל

משפחות אין פלאמען

סענסאציאנעלער ראמאן פון יודישען פאמיליען-לעבען

(181

— איך בין נאך געווען קליין און כל-זמן איך בין געווען מינדעריעהריג האב איך, פערשטעהט זיך, גארנישט געקענט פארנעהמען. איך בין געוואקסען און דיך גוט געלערנט, מ'האט מיר פארויסגעזאגט א גלענצענדע קאריערע, איך האב געענדיגט די גימ-נאזיע און אנגעהויבען צו לערנען אין אוניווערזי-טעט, די פרוי ביי וועלכע איך בין ערצויגען געווא-רען האט מיר געזאגט, אז זי בעקומט געלד אויף מיין ערציהונג פון מיין מוטער, זי האט אבער מיר נישט געקענט זאגען ווער זי איז און וואו זי וואוינט אבער אזוי ווי איך האב געהאט אין מיר דעם חוש פון אנ'אויספארשער, האב איך איינמאל בעשלאסען אונטערצונעהמען אנ'אויספארשונג, כדי צו דער-געהן ווער מיין יודישע מאמע איז און נאך שטאר-קער האט מיך אינטערעסירט ווער ס'איז מיין פאר-טער, פארוואס איז זי געווען געצוואונגען מיך קליינערהייט אוועקצוגעבען צו ערציהען צו א קריסטליכער פרוי.

איך האב געפארשט, אנגעהויבען האב איך געדארפט וואס איך האב אויף דער פאסט אנגעהויבען צו פאדערען, אז מען זאל מיר זאגען פון וואנען ס'קומט דאס געלד צו דער פרוי, ביי וועלכער איך וואוין. פון דעם דאזיגען פרט אן, האב איך אנגע-הויבען צו דערגעהען דעם אמת, ס'האט נישט לאנג געדויערט און איך בין דערגאנגען ווער ס'איז די פרוי, וועלכע שיקט דאס געלד. איך האב זיך דער-וואוסט, אז זי וואוינט אין דער שטאט און הייסט גי-טעלע ווייספעלד, איצט איז מיר קלאר געווארען פארוואס די יודישע פרוי, וועלכע האט מיך איבער-געגעבען צו ערציהען האט דיקא פערלאנגט, אז נאך דער אדאפטירען מיך זאל מען מיר א נאמען געבען ביאלאפאלסקי, וואס איז אנ'איבערזעצונג פון יודישען ווייספעלד, איך האב אנגעהויבען נאכצו-פארשען נאך דער פרוי גיטעלע ווייספעלדס פער-גאנגענהייט, איך האב געוואוסט, אז זי שטאמט פון א חסידיש-נגידישער פאמיליע, פון אנ'עהרליכער אנשטענדיגער פאמיליע, איך האב זיך אויך דער-וואוסט, אז פאר דער חתונה איז זי מיט איהר מוטער אוועקגעפאהרען אויף עטליכע חדשים אין דער גרוי-סער שטאט, איך האב פערשטאנען, אז מיט איהר האט געמוזט פאר דער חתונה עפעס פאסירען און די האט געמוזט געבוירען דאס קינד אין דער גרויסער שטאט, בין היינט אבער האב איך נישט געקענט דערגעהען, וואס מיט איהר האט פאסירט און ווער ס'איז מיין פאטער, איך האב נישט גע-וואלט געהען צו דער פרוי און זאגען איהר, אז איך האב א פערדאכט, אז איך בין איהר זוהן, צוליב וואס האב איך דאס געזאלט טון? קודם-כל וואלט איך מעגליך געקענט צוברעכען איהר לעבען, איך בין דאך געווען איבערצייגט, אז דאס איז איהר'ס א גרויסער סוד, צווייטענס וואלט זי דאך געקענט מיר אפלייקענען דעם גאנצען ענין און דריטענס וואלט איך דעמאלט געקענט צוברעכען מיין אייגע-נער קאריערע צו וועלכער איך האב געשטרעבט, איך האב קאריערע געשטיקט אלץ אין מיר און גע-רעכענט שוין אזוי אויסצולעבען מיינע יאהרען, באכמעהר דעמאלס ווען איך האב זיך דערוואוסט, אז גיטעלע ווייספעלד איז געשטארבען.

— איך האב געשטיגען — האט דער ריכטער ווייטער געזאגט, אלץ העכער אויף דער לייטער פון מיין קאריערע, איך בין דערפון פערשיכורט געווארען און שוין אפילו נישט געהאט קיין חשק צו טראכטען וועגען מיין פערגאנגענהייט ביז... ביז ס'איז געקומען צו מיין ערשטער בעגעגעניש מיט איך, מיט דער פרוי באראנין, פון דעמאלט אן האב איך געפיהלט, אז ס'איז פערהאן אימיצער וואס פאלגט נאך מיין יעדען שריט און ווייס גענוי אלע פרטים פון מיין פערגאנגענהייט, איך האב גע-פיהלט און זיך נישט געפרובט אקעגענצושטעלען, באכמעהר דערפאר, ווייל איך האב בעקומען א מאד-נע סימפאטיע צו דער דאזיגער פרוי און איך האב זיך גלאזען פון איהר קיטצוען. ביז ס'איז געקו-מען צום איצטיגען מאמענט, איצט בעשטעטיגען זיך אלע מיינע השערות און אלע מיינע אויסרעכ-נונגען, איצט דארפען מיר מסכים זיין מיט דעם געדאנק. אז אלץ וואס אין דער צוואה איז געשרי-בען איז אמת און מיר מוזען ציהען דערפון די גע-העריגע קאנסעקווענצען, מיר דארפען זיך אלע האל-טען צוזאמען און אנהויבען א רוהיגען גליקלי-כען לעבען.

— ברודער, אונזער, האט די באראנין געזאגט מיט פיל געפיהל, ברודער אזוי האב איך זיך פאר-געשטעלט, אזוי האט געדארפט זיין, אזוי האט גע-מוזט זיין. דו ביזט גערעכט, ברודער, ווען דו הייסט אונז אלעמען צוזאמענלעבען און צוזאמען געניסען פון די שעהנקייט פון ווייטערדיגען לעבען.

— אלץ איז אזוי האט דיר זיך אנגערופען, איך האלט אויך, אז אזוי דארפט איהר האנדלען, אבער ווי קום איך צו דעם אלעמען, איך...

— דו ביזט מיינער, מיינער אויף אייביג, האט מרים געזאגט, ארומנעהמענדיג דידן, דו ביזט גע-ווען דער בעסטער פריינד אין מיין לעבען און דו וועסט זיין מיין בעסטער פריינד ביז'ן סוף פון מיין לעבען

די בארא‌נין איז געווארען געריהרט פון דער סצענע, איז צוגעגאנגען צו דידן, ארויפגעלעגט איהם די האנד אויף דעם אקסעל און געזאגט

— אזוי איז עס פיינד, דו וועסט בלייבען מיט אונז, דו וועסט זיך פון אונז שוין מעהר נישט דער-ווייטערען, וואס שייך דער רביצין, ווייס זי אלץ גאנץ גענוי, זי איז בין נעכטען נאך געווען אין בעזיץ פון דער צוואה און זי קען יעדען אות אין איהר

(סוף קומט)

1000 צימערן פאר היימלאזע

(2) דער לאדזשער מאגיסטראט פלאנעוועט, ווי מען הערט, דעם אויסבוי פון א נייער סעריע היל־צערנע הייזלעך פאר עקסמיטירטע.

די דאזיגע הייזלעך וועלען געשטעלט ווערען אויף כאיני און אויף מאניע.

אין די דאזיגע הייזלעך זאלען זיין אלגעמיין 1000 צימערן.

דאס שנעלע בויען פון די הייזלעך איז אפהענ־גיג פון דעם בעקומען קרעדיטען פון דער „באנק גאספאדארסטווא קראיאוועגא".

בעמיהונגען אין דער וואיעוואדזטווע

וואוינונגען פאר היימלאזע און עקסמיטירטע

(2) לעצטענס איז אין דעם לאדזשער וואיעוואדען אמט איינגעפלאסען א רייהע ביטעס פון שטאטישע זעלבסטפערוואלטונגען אין דעם לאדזשער קרייז, מכוח אסיגנירען קרעדיטען פאר'ן בוי פון וואוינונ־גען פאר היימלאזע און עקסמיטירטע. די פעראינטע־רעסירטע זעלבסטפערוואלטונגען האנדעלט זיך עס וועגען דעם, אז די וואיעוואדזטווע זאל איבער־ווענדען ביים ארבייטס־פאנד.

אומאפהענגיג דערפון בעמיהט זיך אויך די פריוואט־איניציאטיוו וועגען בוי־קרעדיטען פון דער „באנק גאספאדארסטווא קראיאוועגא".

צ. א. זענען אפערטען וועגען דעם ענין איינ־געפלאסען פון בעלכאטאוו, פעטריקאוו, בזשעזשין א. א.

מיליטערישע איבונגען פון בערעק יאסעלעוויטש־לעגיאן

היינט ל"ג־בעומר אין ווישניאווא־גורא

היינט, צוליב ל"ג בעומר, ארדענט דער בערעק יאסעלעוויטש־לעגיאן איין מיליטערישע איבונגען אין ווישניאווא־גורא. די איבונגען קומען פאר אין דער אנוועזענהייט פון קאמענדאנט מייז־לער און מיליטער־ראבינער גאלדשטיין פון ווארשא און פערטרעטער פון דער פרעסע. פאר די לעגיא־ניסטען ווערט געגעבען א מיטאג. דער מיליטער־ראבינער וועט פאר די יודישע לעגיאניסטען האל־טען א רעפעראט וועגען ל"ג בעומר.

קאנקורסען פון פערד־געיעגען

אפיצירען פון די הינע פולקען און ציוויל־פערזאנען בעטייליגען זיך אין די קאנקורסען

דעם 17 און 18 יוני ד. י. קומען פאר אויפ'ן ספארט־פלאץ וו.ק.ס. קאנקורסען פון פערד־געיעגען, אין וועלכע ס'בעטייליגען זיך די אפיצירען פון 7, 8, 10 און 26 און 4 ארטילעריע־פולקען. אין די קאנקורסען בעטייליגען זיך אויך ציוויל־פערזא־נען און פרויען.

אנמעלדונגען און אינפארמאציעס גיט דער סעקרעטאר קאפיטאן וויטשעכאווסקי פון דער 4־טער ארטילעריע־גרופע אין לאדז, 11 ליסטאפאד־גאס 83, צימער 37, טעל. 196־00.

„וואך פאר'ן קינד" און „טאג פון דער מוטער"

גרויסע זאמעל־אקציע אין לאדז

אין צוזאמענהאנג מיט דער ארגאניזירונג פון „די וואך פאר'ן קינד", וועט דעם ערשטען טאג פון דער וואך, ד. ה. דעם 25־טען ד. ח. פארקומען א „טאג פון דער מוטער". אויף די גא־סען וועט דעם טאג פערקויפט ווערען א „בלומעל". ס'וועלען אויך איינגעארדענט ווערען רעפעראטען א. ד. גל. די „וואך פאר'ן קינד" איז בעשטימט געווארען פון 25–28 מאי ד. י.

ספארט־רעפעראט דורך ראדיא

היינט 2 בייטאג וועט דער פארזיצער פון לאדזשער פעראיין פון ספארט־פובליציסטען און זשורנאליסטען, רעד. וול. קאזשעלסקי האלטען א פארלעזונג דורך ראדיא אויף דאס טעמע „לאדז אויף די ספארט־פעלדער". דער פרעלעגענט וועט אין זיין רעפעראט ארומנעהמען אלע מעלות און חסרונות פון דער לאדזשער ספארט־בעוועגונג.

Dr. Z. RAKOWSKI

ספעציאליסט פאר

אוירען, נאז, האלז און לונגען־קראנקהייטען

11 ליסטאפאד 9 (קאנסטאנטינער)

טעל. 127־81

שפרעכשטונדען פון 12—2 און פון 5—7

נעהמט אויך אן אין לעטשניצע זגערזשער 17 פון 11–1 און פון 2–3 נאכמ.

אין צוזאמענהאנג מיט די פערשפרייטע קלאנגען

אז די אלגעמיין בעקאנטע, קאנקורענצלאזע כשר'ע עס־פעטס „צערעס" זאל כלומרשט זיין אן אימפאר־טירטער ארטיקעל פון אויסלאנד, בעשטעטיגען מיר דערמיט למען האמת, אז דער עס־פעטס „צערעס" איז אויסגעארבייט אויסשליסליך אין דער פאבריק פון דער פירמע „שיכט־לעווער" אקצ. געז. אין טרושעביני נעבען קראקא אונטער דער שטענדיגער אויפזיכט פון הרב שמחה פרענקעל פון סקאווינא, וואוינהאפט אין קראקא־פאדגוזשע.

„צערעס" איז דעריבער אן ארטיקעל אנ־אויסשליסליך איינלענדישער. יעדער רעכטגלויביגער ייד גיט איהם די פארצוג.

„צערעס" קען אלזא ווייטער עמפפעהלט ווערען די קאנסומענטען.

ארטאפעדישער אנשטאלט

ארטעזען, גארסעטען, א ר־טאפעדישע אפאראטען אלער ארט, לייכטע פלאט־פוס־איינלאגען נעבען פיס־שמערצען אלס נאך גיפס־אבדרוק.

Dr. med. Lubicz u. Villy Simonović

פיעטריקאווער 119, טעל. 231־81.

נייער פאהר־פלאן

זאל אריין אין קראפט פון 14 אויפ'ן 15 מאי

פון לאדזער פאבריקס־באהן גייט אפ:

1.00	קיין קאלושעק (אויף טשענסטאכאוו, קראקא, ווארשא).
5.20	קיין קאלושעק (מיט פערבינדונג ווארשא).
7.15	קיין קאלושעק (מיט פערבינדונג אויף קאטאוויץ, קראקא, סקאזשיסקא).
8.05	קיין ווידזעוו
8.35	קיין קאלושעק (זונטאג און יום־טוב פון 21־טען מאי ביזן 10־טען ווזשעשיען).
9.35	קיין קאלושעק (זונטאג און יום־טוב) פון 21־טען מאי ביזן 10־טען ווזשעשיען).
10.25	קיין קאלושעק (פערבינדונג מיט'ן שנעל־צוג אויף ווארשא און קראקא
13.00	קיין קאלושעק
14.20	קיין קאלושעק (מיט פערבינדונג – ווארשא
14.50	קיין סקאזשיסקא (דירעקט אויסמיידענדיג קאלושעק).
15.30	קיין קאלושעק (ארבייטס־צוג)
16.30	קיין קאלושעק (מיט פערבינדונג אויף טשענ־סטאכאוו)
17.40	קיין קאלושעק (מיט פערב. אויף קאטאוויץ)
18.40	קיין קאלושעק (מיט פערבינדונג אויף ווארשא און קראקא)
19.30	קיין ווארשא (דירעקט דורך קאלושעק)
19.55	קיין קאלושעק (ארבייטס־צוג קורסירט נאר אין דער וואכען)
20.55	קיין קאלושעק
21.40	קיין קאלושעק (מיט פערבינדונג אויף ווארשא און סקאזשיסקא)
22.50	קיין קאלושעק (מיט פערבינדונג אויף קראקא און קאטאוויץ)

פון קאלישער באהן געהט אפ:

0.15	קיין ווידזעוו
2.03	קיין אסטראוו (דורך קאליש)
4.36	קיין ווארשא
6.05	קיין גלאווגא (יום־טובים פון 22־טען מאי ביז'ן 11־טען ווזשעשיען ד. י.).
7.28	קיין ווארשא
8.03	קיין קאלושעק
8.30	קיין זדונסקא־וואלא (מיט פערבינדונג אויף קארשניץ)
9.00	קיין קוטנא (מיט פערב. אויף דאנציג)
9.33	קיין אסטראוו און פוזען
10.00	קיין גלאווגא (זונטאג און יום־טוב פון 21־טען מאי ביז'ן 10 ווזשעשיען ד. י.)
12.42	קיין פוזען און אסטראוו דורך קאליש
12.57	קיין טהארן און טשעכאטשינעק
13.12	קיין ווארשא
14.10	קיין זדונסקא וואלא
14.15	קיין קוטנא (פאר יום־טובים פון 3־טען טשערוויעץ ביז'ן 2־טען ווזשעשיען ד. י.)
16.07	קיין אסטראוו
16.18	קיין ווארשא
16.33	קיין קוטנא (מיט פערבינדונג אויף פוזען, טהארן און גדיניא)
18.00	קיין גלאווגא (קורסירען פרייטאג, שבת, זונ־טאג, יום־טוב און פאר יום־טובים)
18.10	קיין טשענסטאכאוו (דורך זדונסקא־וואליא פון 9־טען טשערוויעץ ביז'ן 10 ווזשעש. ד. י.
19.35	קיין אסטראוו
19.56	קיין ווארשא
20.08	קיין לעמבערג (דירעקט דורך ווידזעוו)
20.55	קיין זדונסקא וואלא (קורסירט פון 20־טען מאי ביז'ן 30־טען ווזשעשיען ד. י.)
21.25	קיין טהארן און טשעכאטשינעק.
22.08	קיין פוזען דורך קאליש
23.20	קיין לאוויטש
23.30	קיין זדונסקא וואלא

ראדיא־פראגראם

זונטאג, דעם 14 מאי 1933

10.05 גאטעסדינסט. 11.57 צייט־סיגנאל. 12.10 טראנסמיסיע פון גרויסען טעאטער פון ווארשא. 1 מעטעא. אלגעמיינער קאמוניקאט. 1.05 מוזיקאלישער פריהמארגען פון דער ווארשאווער „פילהארמאניע". 2 „לאדז אויפ'ן ספארט־פלאץ" רעפעראט פון רעדאקטאר קאזשעלסקי. 305 לייכטע מוזיק. 4 טראנסמיסיע פון פליה פלאץ אין לוב־לינעק, די פייערליכע דענקמאל־ענטהילונג פון די אומגעקומענע לופט־פליהער קאפיטאן זשווירקא און אינזש. ווינגורא. 4.30 פראגראם פאר יוגענד, רעפעראט. 4.55 „שפראכען־ווינקעל", רעפ. פון פראפעסאר פלאגנסקי. 5 סאליסטען־קאנצערט. 6.10 לייכטע טאנץ־מוזיק. 7 פערשידענעס. 7.15 ספארט־ידיעות פון לאדז. 7.25 אודיציע פערבינדען מיט ל.א.פ.פ. 8 פארטעפיאן־קאנצערט. 8.30 פרעהליכע אודיציע פון לעמבערג. 9.15 ספארט פון דער פראווינץ. 9,25 אווענד־קאנצערט. 10.55 קאמו־ניקאטען. 11 טאנץ־מוזיק.

* * *

אויסלאנד

11.40 וויען — סימפ. קאנצערט. 5.25 מאסקווא — אפערע „דאמע פיק" פון טשייקאווסקי. 9 בוקארעשט — אפערע. 9 רוים — אפערע. 9.40 הילווערסום — קאנצערט.

פערענדיגט א פאבריק־שטרייק

נעכטען האט זיך פערענדיגט דער שטרייק אין דער פאבריק פון דער פירמע „ווייגבארטען". די ארבייטער וועלען שוין פון איצט אן בע־קומען די לויטען לויט'ן קאלעקטיווען אפמאך.

פון יודישען טעאטער אין „סקאלא"

היינט, זונטאג, ווערט געשפילט צום 22־טען מאל קאלמאנאוויטש'ס פאלקס־שפיל „מאמע און שוויגער". בייטאג 12 א זייגער א פריהמארגען־פארשטעלונג פאר ארבייטער און אינטעליגענץ „מאמע און שוויגער" מיט לוסי און מישא גערמאן.

מעלדונג

יוד. סאצ. ארב. פארטיי פועלי־ציון (פאר. מיט צ.ס.פ.) לאדז, פיעטריקאווער 83

היינט זונטאג, 8.30 אווענד פינקטליך, קומט פאר אין אייגענעם לאקאל פיעטריקאווער 83. א דרינגענדע חברים־פערזאמלונג פון אלע פארטיי־חברים. טאג־ארדנונג: שקל־אקציע.

אלע חבריע און חברטעס ווערען שטרענג אויפגעפאדערט צו קומען.

6292

אלעבען איז שטורם

זכרונות פון בערימטען יודיש־רוסישען רעוואלוציאנער

וולאדימיר יאכעלסאן

6)

א בעריהמטע „קאנספיראטיווע קוואר־טיר" פון די רעוואלוציאנערן

אביסעל פריהער האב איך בעקומען אן אויפ־טראג פון דעם „אויספאלנעמלני קאמיטעט" איינצוארדנען א קאנספיראטיווע (געהיימע) קווארטיר, אין וועלכער איך זאל זיך קענען בעזעצן מיט העסיע העלפמאן. די יודישע רעוואלוציאנערקע העסיע העלפמאן איז מיט פעראווסקאיא'ן, זשעליאבאוו'ן און אנדערע געמשפט געווארען שפעטער פאר ערמארדען דעם צאר דעם 1־טען מערץ 1881. זי איז שפעטער געשטארבען אין דער שליסעלבורגער פעסטונג.

איצט איז העסיע העלפמאן אנטלאפען פון סיביר, און איך האב פאר איהר געדארפט צוגרייטען א קאנספיראטיווע קווארטיר. איך האב זיך מיט איהר געטראפען ביי א מומע פון קראווטשינסקי'ס פרוי. קראווטשינסקי איז נאך אן אטענטאט אויף א צאריש ען טשינאווניק אנטלאפען קיין אויסלאנד, האט זיך בעזעצט אין לאנדאן און האט אנגעשריבען עטליכע ביכער פון דעם העלדישען לעבען פון די דעמאלטדיגע רוסישע רעוואלוציאנערן. זיין פסעוד־נאמען איז געווען סטעפניאק, און די ביכער זענען דעמאלט אומעטום געווען גאנצדיג פאפולער.

די קאנספיראטיווע קווארטיר האט זיך געפונען אין פעטערבורג, אויף גאראכאוואיא גאס, צווישען סאדאוואיא און דעם יעקאטערינענסקי'ן קאנאל. די וואוינונג איז געווען אין הויף אויף דעם דריטען שטאק, און איז בעשטאנען פון דריי קליינע, אבער אנשטענדיגע אויסגעמעבלירטע צימערן, מיט א לאנגען שמאלען קארידאר פערביי דער קיך און די צימערן.

זינט דעמאלט בין איך זיבצעהן יאהר נישט געווען אין פעטערבורג, אויב איך זאל נישט רעכע־נען די יאהרען 1885 ביז 1887, ווען איך בין גע־זעסען אין דער פעטראפאוולאווסקער פעסטונג. ווען איך האב זיך אומגעקערט קיין פעטערבורג פון סיביר, (אין יאהר 1899), בין איך מיט א קלאפענ־דיגען הארצען אוועק אויף יענער גאס, אויף גאראכאוואיא א קוק טאן אויפ'ן הויז, מיט וועלכען עס זענען ביי מיר געווען פערבונדען אזוי פיל ערינערונגען און איבערלעבונגען. איך האב, אבער, דאס הויז נישט געקענט געפינען.

אלץ האט זיך דא עפעס געענדערט. אפילו די נומערן פון די הייזער זענען געווען אנדערע. אבער איך געדענק קלאר אונזער אריינגאנג מיט דער טרעפ לינקס אויפ'ן הויף. און פיר פענסטער איבער'ן אריינגאנג, וועלכע מען האט געקענט זעהען אין הויף. אין איינעם פון זיי איז שטענדיג געווען א צייכען פאר אונזערע מענשען, אז עס איז זיכער ארויפצוקומען. דער צייכען איז בעשטאנען פון א דאמען שירעם, וואס איז געשטאנען ביי יענעם פענ־סטער. אויב קיין שירעם וואלט נישט געווען, וואלט דאס געהייסען, אז די קווארטיר איז „דורכגעפאלען", אז שפיאנען האבען זי אויסגעפונען, און מען זאל נישט ארויפקומען.

איך געדענק, ווי איך האב אויסגעפונען די נעמען און די בעשעפטיגונג פון אלע שכנים, וואס האבען געוואוינט איבער אונז און אונטער אונז. איך האב דאס איבערגעגעבען די פערזאנען, וועלכע האבען צו אונז געדארפט קומען. טאמער קומען זיי אן, און ביי אונז איז גראד אן אבלאווע פון זשאנ־דארען, זאלען זיי גלייך קענען זאגען, אז זיי געהען דא צו אימיצען אנדערש.

איך האב דא געוואוינט אויפ'ן פאספארט פון א טשינאווניק, און העסי העלפמאן האט געהאט א פאספארט פון א געוועהנליכער שטאט־איינוואוינערין פאר די הויף־וועכטער האט דאס געהייסען, אז מיר וואוינען צוזאמען אהן א געזעצליכער חתונה, און דעריבער האט מען זיך צו איהר בעצויגען איינפא־כער, איידער צו א פריציטע.

קיין דינסטען האבען מיר נישט געהאט. ווען מיר פלעגען זיין אליין, פלעגט העסיע העלפמאן אפטמאל ארויפרופען די פרוי פון דעם הויף־וועכטער, זי זאל טאן וועלכע עס איז הויז־ארבייט. אויף אזא ארט האבען זיך ביי אונז איינ־געשטעלט גוטע בעציהונגען מיט'ן „הויף".

מען מאכט באמבעס פאר'ן צאר און זיינע משרתים

אינדערפריה, ארום צעהן־עלף א זייגער, פלעג איך געוועהנליך ארויסגעהען מיט א פארטפעל אונ־טער'ן ארעם, כלומרשט צו דער ארבייט. איך פלעג קומען צוריק צו מיטאג מיט פעקלעך איינגעקויפטע זאכען. און די פעקלעך פלעגט זיך געפינען: א 20־פונט פאפיר פאר דער דרוקעריי פון דער „נא־ראדנאיא וואליא", דרוק־פארב, א פלאש בייטריק עסיד, אדער קארבאליק עסיד אויף צו מאכען די־נאמיט, און אנדערע זאכען, וואס ווערען נישט גע־נוצט אין פרידליכען היימישען לעבען.

אפנעמען די עסידס פלעגט קומען געוועהנליך לעוו טיכאמיראוו. (טיכאמיראוו איז געווען איינער פון די פיהרער פון דער פארטיי „נארודנאיא וואליא" וועלכער איז אבער שפעטער געווארען א רעאקציא־נער און מאנארכיסט). טיכאמיראוו פלעגט אנוועמען די גרעסטע פארזיכט־מיטלען און אוועקטראגען די עסידס אין דער וואוינונגען פון די רעוואלוציא־נערן יאקימאווא און איסאיעוו.

קיין דירעקטע פערבינדונג צווישען זייער וואוי־נונג און אונזערער האט נישט געטארט זיין, אבער אויף יעדען פאל האבען מיר געוואוסט זייערע אדרעס און פון מענשען וואס האבען זיי בעזוכט האבען מיר געוואוסט, ווי גוט זיי האבען פערשטעלט זייער פא־בריק פון דינאמיט. זיי זענען געווארען גוטע ביי־דער מיט דעם הויפט סטרוזש (דוושעניטשאר). פון הויף און דורך איהם מיט דעם פאליציי בעאמטען פון דעם דיסטריקט, און זיי פלעגען מאכען פאר זיי הוליאנקעס און גאנצע סעודות.

שפעטער איז אנגעקומען פון אדעס ניקאלאי קיבאלטשיטש (בעריהמטער רעוואלוציאנער און כע־מיקער, וואס פלעגט צוגרייטען די באמבעס פאר דער „נארודנאיא וואליא". ער איז הינגעריכטעט גע־ווארען צוזאמען מיט זשעליאבאוו'ן, פעראווסקאיא'ן און אנדערע פאר טויטען אלעקסאנדער דעם צווייטען). איך פלעג דעמאלט קויפען די עסידס אין אן אפטייק בריינגען אין זיין וואוינונג, און ער פלעגט זיי אפטראגען אין איסאיעוו'ס וואוינונג, וואו ער פלעגט אויסארבייטען די אויפרייס־שטאפען.

(ווייטער קומט)

ר׳ עקיבא מיט זיינע 24000 תלמידים

(ענד׳ע פון דער 5־טער זייט)

איהר פאַטער האָט געהערט אַז ס׳קומט אין שטאָט אַריין אַ גרויסער מאַן איז ער געגאַנגען צו איהם ואפשר וועט ער קענען מתיר זיין דעם איסור ער זאָל קאָנען שפּייזען זיין טאָכטער וואָס הונגערט שוין 24 יאָהר. פרעגט איהם רבי עקיבא: — ווען איהר זאָלט וויסען אַז אייער איידעם איז אַ תלמיד־חכם וואָלט איהר בּישט געאָסרט אייער פערמעגען אויף איהם און אויף אייער טאָכטער?

ענטפערט כלבא שבוע: — ניין! זיכער בּישט! איך וואָלט איהם מקרב געווען און איהם מפרנס געווען בכבוד.

זאָגט רבי עקיבא: אויב אַזוי איז דער איסור קיין איסור בּישט! איך בּין אייער איידעם, וואָס איהר האָט מיך פערטריבען און דאָס זענען מיינע תלמידים. כלבא שבוע איז געפאַלען רבי עקיבא צו די פיס און איהם געקושט זאָגענדיג אַז ער גיט איהם וועק אַ האַלב פערמעגען, רבי עקיבא איז דעמאָלט אַלט געווען 64 יאָהר.

* * *

רבי עקיבא האָט געלערנט מיט זיין גרויסע ישיבה אין בני ברק. און ער האָט געקעמפט פאַר ארץ־ישראל גלייך מיט בר כוכבא, האָבען איהם די רוימער געיאָגט און געפּלאָגט. אַמאָל האָבען זיי גוזר געווען בּישט צו לערנען, האָט רבי עקיבא אָבער יאָ געלערנט תורה מיט אַלע יודען, האָט איהם פּפּוס בן יהודה געפרעגט: — פאַרוואָס שטעלסטו דיר אַיין דיין לעבען, מ׳וועט דיך הרגענען?

האָט איהם רבי עקיבא געענטפערט: אַז מיר לערנען תורה, האָבען מיר מורא פאַר דעם טויט, אויב מיר וועלען נישט לערנען, וועט מען אונז זי־כער ע־מאָרדען, אַזוי ווי אַ פוקס האָט אַמאָל גע־זאָגט צו די פיש: „ליבע פיש, קומט אַרויס פון וואַ־סער וועלען מיר גלייבערעכטיגט לעבען אויף די טרוקענעש ווי אונזערע עלטערען״.

האָבען די פיש געענטפערט: „אַז מיר געפינען זיך אין וואַסער, ציטערען מיר, אויב מיר וועלען אַ־רויס פון וואַסער, וועלען מיר זיכער אַוועק ציטערען.

רבי עקיבא איז באַלד געכאַפּט געוואָרען אין תפיסה אַריין. מיט עטליכע טעג שפּעטער האָט מען אַריינגעבּרענגט דעמזעלבען פּפּוס בן יהודה צו ר׳ עקיבא. האָט פּפּוס געזאָגט:

— וואויל איז דיר ר׳ עקיבא, דו בּיזט געכאַפּט דורך די תורה, וויי איז מיר, אַז איך בּין געכאַפּט נישט פאַר די תורה,

ווען מ׳האָט אַרויסגענומען ר׳ עקיבא צו דער שחיטה איז געווען זמן קריאת שמע. מען האָט געקעמט מיט אייזערנע קעם זיין פלייש, אָבער ר׳ עקיבא האָט געלייענט קריאת שמע, האָבען די תל־מידים געזאָגט: — רבי, בּיזט נאָך אין דיין גאַנצע אמונה? האָט רבי עקיבא געזאָגט:

— כל ימי האָב איך געהאָפט צו דעם.

ווען ער האָט געזאָגט „שמע ישראל ה׳ אלקינו ה׳ אחד״, מיט דעם וואָרט „אחד״ איז איהם אויס־געגאַנגען זיין הייליגע נשמה.

פון פסח בּיז שבועות זענען געשטאָרבען 24 טויזענד תלמידים פון ר׳ עקיבא אויף די קרענק כריפּע (אויף דעם האַלז) די גאַנצע וועלט האָט זיך פערוואונדערט אויף דעם טויט פון די תלמידים בּיז ר׳ עקיבא איז געקומען צו די רבנים פון דרום־זייט פון ארץ־ישראל ר׳ מאיר, ר׳ יהודה, ר׳ יוסי, ר׳ שמעון בן יוחאי, ר׳ אלעזר בן שמוע, האָט זיי גע־לערענט תורה און צוריק אויפגעשטעלט די גרויסע ישיבה.

ל״ג בעומר האָבען זיי אויפגעהערט צו שטאַרבען (עיין תו״ס יבמות דף ס״ב ובית יוסף לאורח חיים ס״י תצ״ג ובמג״א ובפרי מגידים שם) דעריי־בער פייער׳ען מיר דעם טאָג ל״ג בעומר, אויך ל״ג בעומר איז די יאָהרצייט פון דעם גרויסען תלמיד ר׳ עקיבא׳ס ר׳ שמעון בן יוחאי.

Dr. med. **H. LUBICZ**

ספעצ. פאַר הויט, ווענערישע און געשלעכטס־קראַנקה.
צעגעלניאַנא 7, טעל. 141-32.
נעהמט אָן פון 8—10 פריה, פון 12—2 נאָכמ. און פון 5—8 אָוונד, זונטאָג פון 9—11 בייטאָג.

DYREKCJA
KOLEI ELEKTRYCZNEJ ŁÓDZKIEJ,
Spółki Akcyjnej w Łodzi

podaje niniejszem do wiadomości, że w czasie od dnia 15 maja do dnia 15 września r. b. BIURA Dyrekcji czynne będą od godz. 8 do g. 15 bez przerwy, zaś w soboty—od godz. 8 do godz. 13-ej.

Kasa uskuteczniać będzie wypłaty należności z rachunków od godz. 9 do godz. 13, a w soboty — od godz. 9 do godz. 12.30, zaś sprzedaż biletów miesięcznych i kwartalnych odbywać się będzie od godz. 9 do godz. 14.30, a w soboty — od godz. 9 do godz. 12.30.

פאָהרענדיג מיט אַ קינדער־וועגעלע פון פּיעטריקאָווער 26 בּיז 6־ער שטרפיען גאַס איז פערלוירען געוואָרען אַ שוואַרצע שידעלקאָווע סאַקעווקע מיט שליסלען און פערשידענע קליינינקייטען. דער עהרלי־כער פינדער ווערט געבעטען געגען בע־לוינונג אָפּצוגעבען אויף פּיעטריק. 26, צו שימשעוויטש אין בּוכבּינדעריי.

לעבער אויף דער מאַשין
ווערען אָנגענומען אויסצונייען בּיי
ג. נאָרדמאַן, שרודמיעסקאַ 8

די אָפּטיילונג פון פעראיין פון פלעגער־הילף און מאַסאַזש אין לאָדז, אויף
פּיעטריקאָווער 79
טעל. 221-55 עמפּפעהלט קוואַליפי־צירטע פלעגערינס און פלעגערס, מאַסאַזשיסטקעס און מאַסאַזשיסטען.
פאַר דער אָרימער בעפעלקערונג
גענצליך אומזיסטע הילף.

Dr. med.
Berman
צעגעלניאַנאַ 15, טעל. 149-07.
ספּעציאַל־אַרצט פאַר הויט־ און געשלעכטס־קראַנקהייטען, מענער־שוואַכע־בעהאַנד־לונג און סעקסועלע בעראַטונג.
נעמט אָן פון 8—11 פריה און 4—8 אָווענד, זונטאָג פון 9—1 בייטאָג.
פאַר אונבעמיטעלטע — לעטשניצע־פרייזען.

Dr. med.
HALTRECHT
ספּעציאַל־אַרצט פאַר הויט־ און געשלעכטס־קראַנקהייטען
פּיעטריקאָווער 10, טעל. 245-21
נעמט אָן פון 2—3 און פון 6.30 בּיז 8 אָוונט. זונטאָג פון 10—1 בייטאָג
אַלע אַרט אַנאַליזען.
פאַר אַרבּייטסלאָזע לעטשניצע־פרייזן

שיי־טלען
מיט פּאַריזער שרינגען און פערטיגע שייטלען ווערען ערשטקל. און רעיפּל אויסגעפיהרט אויך אַנדולאַציע ביי קערש, סקוועראַנאַ 15

היינט, זונטאָג, ד. 14 מאַי ד. י.
ערעפענונג פון רעסטאָראַן און צוקערניע
„Ogród Róż“ Potrkowska 113
א.ג.
די קיך גיט גרויס געשמאַקע און געזונדע פריהשטיקען, מיטאָגען און אָווענט־ברויטען.
דער בופעט איז רייך פערזעהען מיט אַלער אַרט קאַלטע און הייסע צובייסען ווי אויך שאַשלעטען, לאַרעס, וויער־מילך א. ז. וו. אינלענדישע און אויסלענדישע געטראַנקען. אָריגינעל ביער (Bockbier)
מעסיגע פּרייזען. — טעגליך קאָנצערט פון קלאַסיקער און פּאָפּולער. טאַנץ־מוזיק אונטער דער דיר. פון פּראָפ. י. לעוואַק. —:— זונטאָג און יום־טוב — פריהמאָרגען־קאָנצערטען.
בעמערקונג: אין פאַל פון אונגינסטיגען וועטער, קומט די ערעפנונג פאָר אין נעכסטען טאָג.
2525

DR. MED.
M. Glazer
הויט און ווענערישע קראַנקהייטען
וואוינט יעצט אויף
ZACHODNIA 64
Telefon 185-49
נעהמט אָן פון 12 בּיז 2 און פון 7 בּיז 8.30 אָווענד. 1697
זונטאָג און פייערטאָג פון 10 בּיז 12 מיטאָג

Z prawami Gimnazjów Państwowych
Gimnazjum Żeńskie
Józefa Aba w Łodzi
oraz Szkoła Powszechna ZIELONA 10, tel. 122-12
איינשרייבונגען אין די גימנאַזיאַלע קלאַסען, ווי אויך אין דער פּאָווסעכנע שולע נעהמט אָן דער סעקרעטאַריאַט אין די לערן־שעה׳ן. עקזאַמענס מיט לעקציע־סיסטעם האָבען זיך אָנגעהויבען דעם 7־טען מאַי ד. י. אין 1 קלאַס פון דער פּאָווסעכנע שולע ווערען אָנגענומען קינדער פון 6 יאָהר אָהן עקזאַמען. שכר־למוד וועט אין דער פּאָווסעכנע שולע זיין פערקלענערט. 2444

כירורגישער קאַבּינעט
Dr. Szreiber
איז געוואָרען [illegible] אויף
Narutowicza № 9
tel. 122-95.
אָפּעראַציעס, אָפּאַטרונקעס, הפּלט ושילאַקעס אז״וו הייל־אַנשטאַלט־פרייזען.

זיכערע הילף און אַ רפואה!
אָהן אָפּעראַציע, אָהן בּלוט, אָהן אַ מעסער און אָהן בּלוט־פאַר־גיסונג פאַר קראַנקע אויף בּרוכען, פאַר מענער, פרויען און קינדער, פערשידענע קאַליקעס אין גוף, פאַר הויקערס און פיס.

פערלאָזט אייך נישט, ווייל דער ווינ־קעל־בּרוך ווערט גרויס אַזוי ווי אַ מענשען־קאָפּ, אָדער ווי אַ וואַסער־האָן און עס פאַלט אַריין אין דעם כיס און דער קראַנקער איז אין אַ גרויסער סכנה דורך פערדרייען די קישקעס ווערט ער בּרענדיג און שטערבּליך. ספּעציעלע גומענע הייל־באַנדאַזשען אויסגעצייכענט גוט דורך גרויסע פּראָפעסאָרען מיט מיינע בעהאַנדלונג און פון דייטשען פּראָפעסאָר דאָקטאָר בּראַבּירענדיג בּע־זמיגע: זיכער דעם שווערסטען און פערעלטערסטען בּרוך, אויך פאַר הויקערס, ליימונגען פון הייל־גאָרסעטען און אָפּאַראַטען פאַר פערקרימטע פיס און פּלאַטפיס, ספּעציעלע איינלאַגען אין די שיך, קונסטליכע גומענע פיס, הענט און נאָסען זאַקען פאַר די גרעסטע קראַנקע אָרער.
עמפּפאַנגט פון 9 פריה בּיז 1 בייטאָג און פון 3 בּיז 7 אָווענד.

אָרטאָפּעדישע אַנשטאַלט
Specialist J. RAPAPORT, Ortoped
von Lemberg **Łódź, Wólczańska 10**, tel. 221-77 front, parter.
בעמערקונג: דאָס פערזענליכע ערשיינען פון די קראַנקע איז אונבעדינגט נויטיג. דיפּלאָמען האָבען אויסגעשטעלט פאָלגענדע אוניווערזיטעטס־פּראָפעסאָרען: פּראָפ. ד״ר בּראַנטש, פּראָפ. ד״ר י. מאַרישלער, פּראָפ. דר בר. קיעלאַנאָווסקי און אויך אַנדערע.
מיר נעהמען אויך אָן פערזיכערטע פון דער קראַנקען־קאַסע.

דאַנקזאָגונג.
יערמיט דריק איך אויס מיין הערציגסטען דאַנק דעם ה׳ דיר. י. ראַפּאַפּאָרט, פאַר זיין וואונדערלעכען פערפאָהרען מיר אַ באַנדאַזש לויט מיין מאָס, וואָס פערזיכערט מיך גענצליך.
(—) **Lajzor Tobias,**
Łódź, ul. Nowomiejska 7, III p.

קליינע אַנאָנסען
1 זלאָטי אַנאָנס בּיז 15 ווערטער 1 זלאָטי

5 צימער און קיך מיט אַלע בע־קוועהמליכקייטען, פראָנט, 1־טער שטאָק, צו פערמיטען פון 1־טען ליפּיעץ, עווענ־טועל איין צימער מיט קיך, אָפּצופרעגן פּאָמאָרסקאַ 57. 2576

אָפּצוגעבען אַנ׳אָרט צו שלאָפען פאַר 2 פּערזאָן אָדער אויף אַ פּראָצאָווניע אויך פערקויף איך פערשידענע מאַלער־שאַבּלאָנען און שפּריץ־מאַשינען מיט פאָר־לאַגען. ביי פּישאָף, לאָדז, פּולנאָצנאַ 9. כ׳נעהם אויך אָן פערשידענע מאַלער־אַרבּייט צו בּיליגע פּרייזען. 2485

פרייע פּאָסטענס

עס ווערט געברויכט אַ פּאָמאָצניק ריכ־טעווער בּיים שטעפּער וויינמעלר, גלובּ־נאַ 33. 2632

ס׳ווערט געזוכט נייטאָרינס צו עקס־פּאָרט. פּילסודסקיעגאָ 35, פראָנט, 3־טער שטאָק, וו. 16.

ס׳ווערען געזוכט מיידלעך קוואַלי־פיצירטע קראַפט־שפּולערינס, ווי אויך רעפּעזירקעס צו טריקאָ ביי דיאַמענט־שטיין, פּולנאָצנאַ 11, וו. 7.

שלאָסערי־אַרבייטען,
ווי אויך אויטאָגענישע שווייסונגען
מעטאַל־בעאַרבייטונגען
מאַשינען־טיילען
פירט אויס בּיליג
J. REDER, Łódź
קאָנסטאַנטינער 11/13.

פערשידענעס

MOTORY elektryczne nowe i używane okazyjnie. Najtańsze źródło. Naprawa przewijanie motorów, toczenie panewek, wyrób rozruszników, kolektorów, instalacje elektryczne. Inż. Reicher Południowa 28, tel. 21-000. 2543

אַ בעקעריי מיט אַ קאָנצעסיע איז פון זאָפאָרט איבערצוגעבען אויף אַ זו־מער־וואוינונג. צו ערפאַהרען גלובּנאַ 5, וו. 10. 2541

ראַקאַלען

Mieszkanie 3 pokojowe, 6-cio pokojowe, lokale parterowe na fabryczkę, garaż, suche piwnice do wynajęcia Południowa 28.

אַנ׳אָרט צו שלאָפען פאַר 1 אָדער 2 יונגעליים, בּיליג. זאַוואַדזקאַ 10, וו. 10.

2 מיט אַ קיך, 7 פענסטער, 1. שטאָק, פראָנט, מיט באַלקאָן, אָדער 1 שטוב מיט קיך, ווי אויך ענצעלנע צימער, צו פער־דינגען דירעקט בּיים ווירט, בּרזשעזשי־נער 57a. 2633

3 צימער און קיך מיט בעקוועהמ־ליכקייטען, ערשטער שטאָק פון זאָפאָרט בּיים ווירט צו פערמיטען פאַר׳ן בּלויזען דירה־געלד, פּאָמאָרסקאַ 57. 2575

LECZNICA PRYWATNA
Położniczo-Ginekologiczna
Dra med. S. Druebina
6-Sierpnia 15/17, tel. 153-10 I i II kl
godziny przyjęć w lecznicy od 10—12 codziennie. PORADA 5 ZŁ.
Pryw. mieszk. Piotrkowska 124, tel. 213-02
godziny przyjęć od 4—6. 2649

Dr. S. KANTOR
ספּעציאַליסט פאַר הויט, ווענערישע און געשלעכטס־קראַנקהייטען
וואוינט יעצט
Piotrkowska 90, tel. 129-45
נעהמט אָן פון 8—2 נאָכמ. און 4—9 אָווענד, זונטאָג און יום־טוב פון 8—2 נאָכמ.

Dr. med.
M. TAUBENHAUS
פרויען־קראַנקהייטען און אַקושעריע
זגערזשער 11, טעל. 246-09
נעהמט אָן פון 4—8 אָווענד. 1789

לעטשניצע
זגערזשער 17
נעהמט אָן קראַנקע אין אַלע ספּעציאַליטעטען
פון 9 פריה בּיז 7 אַ זייגער אָוונט.
וויזיט 3 זל.

PORADNIA
WENEROLOGICZNA
פון דאָקטוירים־ספּעציאַליסטן
זאַוואַדזקאַ 1.
נאָר פאַר ווענערישע הויט־קראַנקה. און מענער־שוואַכע אַנטליזען פון בלוט און אויספלוס אויף סיפיליס און טריפּער. קאָנסיליום מיט ספּעציאַליסטען פון אוראָלאָגישע און נערווען־קראַנקהייטען. קוואַרץ־לאַמפּען עלעקטרישער הייל־קאַבּינעט, קאָסמעטיק.
— טעטיג פון 8 פריה בּיז 9 אָווענד. — פון 11 בּיז 12 בייטאָג און פון 2 בּיז 3 נ.מ. נעמט אָן אַ פרוי־דאָקטאָר נור קינדער און פרויען, זונטאָג פון 9 פריה בּיז 2 נאָכמ. בעזונדער וואַרטע צימער פאַר פרויען.
וויזיט 3 זל.

לעטשניצע
פון דאָקטוירים ספּעציאַליסטען
און דענטיסטישער קאַבּינעט
11 בּזשעזשינער 11
טעלעפאָן 137-63
עס נעמען אָן דאָקטוירים ספּעציאַליסטען שיפּמאַן, וואָלינסקי, שמיר־געלד, קערשנער, שמער־לאַווסקי, מלאַבּאַדסקי, זאַלצ־וואַסער, איציקזאָן, קראַ־סאָווסקי, יאַסובּזאָן
און דענטיסטין סטאַראָפּאָלסקאַ.
וויזיט 3 זל.

אַנאָנסען־פּרייז פאַר אַ מילימעטער־שורה
פאַר׳ן טעקסט—18 גר. פרייטאָג און ערב־יו״ט—24 גר. אין דער זייט שפּאַלטען
אין טעקסט—40 . . . . 68— 4
נאָכ׳ן טעקסט—12 . . . . 18— . . . .
אויסער דער שטאָט 50 פּראָצ. טייערער, אויסלאַנד 100 פּראָצ. טייערער. מעלדונגען — 10 גר. אַ וואָרט

נעקראָלאָגען—20 גר. אַ מ/מ (אין דער זייט שפּאַלטען) קליינע אַנאָנסען בּיז 15 ווער־טער 1 זל. יעדעס ווייטערדיגע וואָרט — 10 גר.

אַבּאָנעמענטס־פּרייז: אין לאָדז — 4 זלאָטעס אַ חודש מיט אָנטראָגען אַ היים. אויף דער פּראָווינץ — 5 זל. אַ חודש; אין אויסלאַנד 7 זל. אַמעריקאַ—1 דאָל.

רעדאַקציע, וועלכע ענדערן נישט פּרינציפּיעל דעם אינהאַלט פון דער אַנאָנס בּערעכטיגען נישט צום איבּערדריקען די אַנאָנס אָדער צוריקצוצאָהלען פאַר דעם אַנאָנס

פאַר׳ן אינהאַלט און טעקסט פון די אַנאָנסען איז די רעדאַקציע נישט פאַראַנטוואָרטליך. די אַדמיניסטראַציע איז אָפען פּייטאָג און ביינאַכט.

Za wydawnictwo „Najer Folksblat", spółdz. z odp. udz. Ch. J. Brzustowski i D. Silberberg
Czcionkami i druk. rotac. „Najer Folksblat", Piotrkowska 21.
Redaktor odpowiedzialny: Ch. Kaufman